

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemajo mesečno . . 1-70

== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE C

== Inserati: ==
 Enostolpna petstvrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petstvrsta po 23 vin.
 == Poslano: ==
 enostolpna petstvrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izjemoma ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisat se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bozn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 183.

Kaj se govori.

Danes je glavna stvar vojska. Okoli tega velikega zgodovinskega dogodka se suče vse, vsa politika, vse časopise, vse ugibanje in vse govoričenje. Od ust do ust gredo resnične, gredo lažnjive vesti, kakor se naleti, včasih bolj javno, včasih bolj natihoma, ampak vojske se tiče večina vse. Le sem in tja se slišijo tudi drugi glasovi, o drugih stvareh, ki za časa vojske navadno spe, včasih pa se le prebude in potem jednolično govorjenje o vojnih dogodkih zabelijo kakor masten ocvirek vsakdanje žgance.

Notranja politika in tudi vnanja danes za časnike spita. V resnici pa živita dalje in kakor živčno celice deluje v spanju tudi nezavestno, tako delujejo tudi domači politiki in diplomatje vedno naprej, samo z razločkom, da širša javnost postane le malokdaj pozorna na dogodke, ki se vrše izven vojske. Če pa postane pozorna, oziroma če sme postati pozorna, je ta pozornost tem večja. Ker je pa kontinuiteta opazovanja in zasledovanja političnih dogodkov v primeri z vojnimi nekoliko trpela, zato ni čudno, da vsled pretrgane logične zveze pravo presojanje precej trpi: na mesto kritike stopa slavnostni »pravijo«. (»On dit« ni več moderno.)

Prvikrat se je javnost zganila, ko je odstopil grof Berchtold čisto nepričakovano. Vse se je z začudenjem zganilo in nihče ni prav vedel, pri čem da je. Oficijski listi so rekli, da je že večkrat hotel odstopiti in le na izrečno cesarjevo željo je ostal, ravno tako kakor je na izrečno željo vladarjevo službo nastopil. Zadnja trditev je pač istinita. Nekoliko kočljivo vprašanje pa je, če je res sedanjí trenutek bil najbolj pripraven za odstop. Mi smo dvomili o tem in mnogi drugi tudi, a vzdržali smo se vsake lastne sodbje. Povedali smo le, kaj pravijo drugi. Drugi, to je drugi listi in drugi ljudje, so bili mnemja, da se je čutil grof Berchtold zapostavljenega zaradi potovanja grofa Tisze v nemški glavni stan, da se je sporekel z ogrskim državnikom zaradi njegovega novoletnega govora itd. Na vsem govoričenju pa ni prav nič in danes povemo, da to ni bil vzrok Berchtoldovega odstopa.

do rešitve tega celega vprašanja.

Takoj po odstopu grofa Berchtolda je zašumelo po vseh časnikihi: On ne pojde sam! Med nasledniki grofa Berchtolda je bil največkrat imenovan Bilinski. Ker pa Bilinski ni postal vnanji minister, ampak baron Burian, zato so začeli delati Bilinskemu prostor drugje: izbran je bil čez noč za bodočega ministrskega predsednika, kateremu naj napravi prostor grof Stürgkh.

Kako in kaj stoji stvar z odstopom Bilinskega, o tem krožijo danes prilično ravno toliko vredne govorice kakor po odstopu grofa Berchtolda. Recimo na kratko: čenče, čeprav stoje v »Novi Preši«. Samo eno naj omenimo. Pravijo, da si je prizadeval Bilinski priti na predsedniško mesto zato, da bi bolje pomagal Poljakom, ki bodo po vojski potrebovali ogromne podpore in opore. Koliko Bilinski Poljakom lahko pomaga kot ministrski predsednik, ki ima navadno vse štiri zvezane, to vé najbolje gotovo — Bilinski sam: ta zaključek pa osvetljuje dovolj tudi druge prazne fraze. Treba je še nekoliko počakati, potem se bo že dala reči kaka beseda, mogoče že čez par dni.

Grof Stürgkh pa ne pojde tako brž. Vsaj nima nobenega vzroka. Pri največji nemški stranki, na katere ramah stoni cel nemški Nationalverband, t. j. pri nemških krščanskih socialcih, uživa popolno zaupanje. Nič manjšega zaupanja ne uživa pri kroni — zakaj naj torej odstopi? Za danes so govorice o njegovem odstopu še prezgodnje; kaj pa prihodnost prinese, tega pa še nič ne vemo. Večno ne

bo ministral, to je gotovo; ampak na ure dobo njegovega ministralovanja šteti pa zopet ne gre. Bo trajalo dalje.

Na vse vesti pa, katere krožijo o izpremembah v različnih ministrstvih, mi, odkrito rečeno, ne polagamo prav velike važnosti, najsí bodo osnovane ali neosnovane. Osebe prihajajo in odhajajo, zistem pa ostane — to je tisto, kar je najbolj važno vedeti za nas. Če bi imeli mi v Avstriji kakega izrazitega državnika, ki bi imel pogum, voljo in pred vsem zmožnost, da višne vladajočemu sistemu neizbrisni pečat svoje politične osebnosti, tako da bi celo lahko govorili o novem sistemu in novem položaju, potem bi bilo to velikega pomena. Tako pa nas malo briga, kateri baron ali grof načeljuje vladi in mi mislimo, da bo za nas bolj pomembno, kakšne izpremembe se bodo vršile v parlamentu svoj čas, kakor pa osebne izpremembe v vladnih krogih.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Karpatske višine s prelazi zopet osvojene. — V enem tednu ujeli 10.000 Rusov.

Dunaj, 30. januarja. (K. u.) Uradno se razglša:

Na poljsko - gališki fronti vlada, izvzmeši kratke topniške boje, večina mir.

Ljutí boji zadnjih dni so dovedli v Karpatih do zopetne osvojitve prelaznih višin. V teden dni trajajočih neprestanih težavnih akcijah so se čete kljub neugodnim vremenskim razmeram borile z največjo vztrajnostjo in žilavostjo premagale vse velike terenske težave v mnogokrat visokem snegu in s tem dosegle velike uspehe.

Sovražniku je bilo vzetih okroglo 10.000 ujetnikov in 6 strojnih pušk.

Namesnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, podmaršal.

Uspehi naše artiljerije.

Dunaj, 31. januarja. Uradno se poroča: Ob Dunaju in ob Nidi so se vršili včeraj živahni artiljerijski boji. Naša artiljerija, ki je v zadnjem času že večkrat s silnim učinkom streljala, je imela tudi včeraj uspeh. Sovražnik je v najhujšem ognju izpraznil nekaj strelskih jarkov.

Tudi na ostali fronti na Rusko-poljskem se je od časa do časa vršil artiljerijski boj.

V Karpatih je potekel dan bolj mirno. V gozdnatem gorovju se vrši boj še za nekatere postojanke, ki leže severno od višin prelazov.

Namesnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Odbiti ruski napadi.

Berolin, 30. januarja. (K. u.) Wolf-fov urad poroča: Iz velikega glavnega stana se danes poroča:

V vzhodni Prusiji so Rusi brez uspešno napadli utrjeno predmostje vzhodno od Darkehmena, obstreljevali naše utrdbe vzhodno od jezerske planote in jugovzhodno od Löwentinskega jezera poizkusili napad, ki se je zrušil v našem ognju.

Ruski nočni napadi v ozemlju vzhodno od Lowicza so bili s težkimi sovražnikovimi izgubami odbiti.

Vrhovno armadno vodstvo.

Namesnik odbiti ruski napad pri Borzymowu.

Berolin, 31. januarja. (Kor. urad.) Wolff urad poroča iz velikega glavnega stana:

Z vzhodnopruskega bojišča ni nič novega.

Na Poljskem se je odbil neki ruski napad pri Borzymowu, ki leži vzhodno od Lowicza.

Naivšje armadno vodstvo.

RUSKA URADNA POROČILA.

Milan, 31. januarja. Poročilo ruskega generalnega štaba z dne 28. januarja se glasi: V vzhodni Prusiji so 26. januarja še trajali boji pri Mallwischen in Lasdichen. Na desnem bregu Visle se je kakor prejšnji dan vršil artiljerijski boj in pa spopadi med prednjimi četami. V noči 26. januarja in naslednji dan se v splošnem ni nič izpremenilo. Nemci so ponovno napadali našo fronto pri Borzymowu. Vsi napadi so bili odbiti. Tekom zadnjega dne je naša artiljerija z uspehom obstreljevala sovražne črte in je pri vasi Altanka prisilila nemško artiljerijo, da je utihnila. V Galiciji se razvijajo boji na celi črti od Dukle do Wyszkowa. Na desnem krilu te fronte smo ujeli 100 sovražnikov in zaplenili dve strojni puški. V Bukovini se je 25. januarja vršil artiljerijski boj pri Valeputri, jugovzhodno od Kimpolunga.

Dne 29. januarja je ruski generalni štab poročal sledeče: 28. januar je v vzhodni Prusiji in na frontah na obeh bregovih Visle potekel brez posebnih izprememb. V gozdovih severno od Gambina in Pillkallen boji še trajajo. Pri Borzymowu so Nemci ponovili svoje napade, ki so pa bili z velikimi izgubami odbiti. Naš protinapad na tem kraju se je posrečil. Prepodili smo sovražnika z bajonetom iz strelskih jarkov in mu vzeli več strojnih pušk. V Galiciji smo na prelazih Dukla in Wyszkow kljub silnemu odporu Avstrijcev uspešno napredovali, le na beskidskem prelazu so se naše čete morale umakniti številni premoči sovražnika. Zadnje tri dni smo na zgoraj omenjeni fronti ujeli 60 častnikov in 21.000 mož ter zaplenili tri topove in 10 strojnih pušk. Iz Bukovine ni nič poročati. (To rusko poročilo popolnoma pobija avstrijsko in nemško uradno poročilo.)

O POLOŽAJU NA SEVERU

Píše vojni poročevalec »Berliner Tageblatt« v avstrijskem vojnem časnikarskem stanu: Sedanji boji v Galiciji se razvijajo pod ugodnimi znamenji za naše zavezniške in nas. Niti ruska gališka armada pod generalom Ivanovom, niti karpatska armada, ki jo vodi veliki knez Mihael, nista mogli doseči stavljenega si cilja. Poizkus generala Ivanova, da bi obšel armado nadvojvode Jožefa Ferdinanda v prostoru Novi Sandec ali pa da bi z direktnim sunkom čez Tarnow prodrli proti Krakovu in odrezal tudi drugo veliko avstrijsko trdnjavo Krakov, kar je z obema poizkusoma nameraval, je nasprotno povzročil, da avstro - ogrska armada pod nadvojvodom Jožefom Ferdinandom v krepki protiofenzivi, v kateri ima odločilno besedo najtežja artiljerija, prodira proti Tarnowu in s tem resno ogroža zveze ruskih armad v Galiciji in Karpatih z ozadjem.

Enako nasproten učinek so imeli ruski vpadi na Ogrsko in z znatno ojačenimi močmi izvedeni poizkus, da bi iz Bukovine ob rumunski meji prodrli na Sedmograško in s tem izolirali kombinirano Fischerjevo armadno skupino, kakor tudi da bi na desnem krilu obšli avstro-ogrsko karpatsko armado in jo prisilili, da bi se razvila. Medtem ko so se na severu nemški strelski jarki dokopali že blizu do varšavskega utrdbenega pasu, pridobivajo zavezniški tudi v Karpatih tla. Vsekakor ovira v teh gorah večje akcije za enkrat še veliki sneg, ki je ugoden le za manjše skupine in smuške oddelke, kljub temu pa je bilo mogoče razen usozskega prelaza osvojiti sedaj tudi gorski prehod, ki vodi iz bližnje doline reke Ag čez Toronyo v Luvikowno-Duhno. Po planinskih dolinah še vedno ujemajo mnogo razkropljenih ruskih oddelkov; tudi zmurznjenih ruskih vojakov je veliko najti. Vsak dan prihajajo z bojnega ozemlja transporti ujetih ruskih vojakov.

ZANIMIVO URADNO POROČILO O INSPEKCIJSKEM POTOVANJU NADVOJVODE FRIDERIKA.

Dunaj, 30. januarja. (Kor. urad.) Iz vojnega poročevalskega stana se po-

roča: Ko je Njegova c. in kr. visokost presvetli gospod maršal nadvojvoda Friderik tekom meseca januarja pregledoval čete, je vzhodni armadni poveljnik pripotoval tudi k četam 14. vojnega zbora. Ko je sprejel poročilo kornega poveljnika fml. Rotha, si je nadvojvoda natančno ogledal čete imenovanega zbora, ki so bile poklicane iz fronte za rezervo ter so stale ob cesti. Na to se je podal k 35 $\frac{1}{2}$ -centimeterski možnarski bateriji, pridodeljeni 14. zboru ter jo s posebnim zanimanjem inspiciiral. Nadalje je nadvojvoda obiskal nemške čete, ki operirajo skupaj s 14. zborom; tam mu je podal poveljnik generalallajtnant pl. Besser službeno naznanilo. Po južini v krogu nemških častnikov se je maršal odpeljal v vojni bolnišnici 14. zbora (Inomoška I. in Hoheneggova skupina), s katerih zares vzornim vodstvom je bil popolnoma zadovoljen. To inspekcijsko potovanje, na katerem je prišel maršal, kakor že tolikrat v tej vojni, zopet v neposredno dotiko s častniki in moštvom na fronti, se je vršilo ob izredno slabem vremenu. Snežilo in deževalo je brez prenehljaja. Debela plast z blatom pomešanega snega je pokrivala ozemlje, tako da je bila cesta skoro neprehodna. Kljub tem zornim zunanjim razmeram, ki so se morale čete z njimi boriti, so bili vtisi ogledovanja na nadvojvodo najboljši. Ugotoviti je mogel, da so čete dobro oborožene, dobro prehranjene in opremljene, ter se je lahko prepričal, da je vsakovrstnih sredstev proti mrazu v bogati meri na razpolago. Nesrečnemu dejstvu, da obutež vojakov vsled neprestane mokrote zelo trpi, je nadvojvoda posvetil posebno pozornost ter je odobril, kar se je bilo proti temu nedostatku ukrenilo. Glede stanovanj se je ustanovilo, da ima, kljub vsem nedostatom in težkočam, vsakdo streho nad sabo, ter se je — in to je zanimivo — opazilo, da so čete rajši v kritjih v bojni fronti kakor pa kot rezerve zadej za fronto. V kritjih ima pač vsak vojak svoj prostor, ki si ga, kolikor mu dopuščata čas in možnost, po svojih željah kolikor mogoče udobno pripravi, dočim je zadej za fronto morda samo za silo spravljen. Nepričakovano dobro se je pokazalo zdravstveno stanje čet. Mošto je dobro rejeno, utrjeno, sveže, zdravo in krepko. Kljub izredno velikim naporom, visokim telesnim in duševnim zahtevam, združenim z vojno, ki traja skoro že 6 mesecev, je razpoloženje čet izborna. Polni zaupanja so vojaki dobre volje, kar je siguren dokaz njihove visoke npravne vrednosti. Tudi z inspiciiranja 14. vojnega zbora je vrhovni vojskovodja ponesel seboj pomirljivo zvesti, da je pri naših vojakihi na bojišču vse v najlepšem redu in da se našim četam ni prav nič bati primerjanja z vojnimi silami drugih držav.

RUSI TRDE, DA SO AVSTRIJCI V PREMOČI.

Berolin, 30. januarja. »Deutsche Tageszeitung« poroča iz Petrograda: »Nowo Vreme« izjavlja: Izpočetka sem je bilo verjetno, da ojačijo Avstrijci svoje čete na bojišču tako, da dobe premoč, kar se jim je posrečilo. Sprednje ruske postojanke so zato zadržane v svojem nadaljnjem prodiranju in se umikajo na svojo glavno silo. Izprazniti smo morali Kirilibabo in postojanke okoli nje, a držimo še proti sovražnikovim napadom Jakobeny.

RAZMERE V RUSKI ARMADI.

Krakov, 30. januarja. »Nowa Reforma« posnema po petrogradskem listu »Reč« o položaju v Tarnowu: Tu je vse strašno drago; funt belega kruha stane en rubelj. Ruski vojaki nimajo denarja; nosijo raztrgane črevlje, ki jih šivajo z usnjem, izrezanim iz telečnjakov. »Utro Rossy« poroča, da je bilo porušenih v mestu Lutomiersk $\frac{1}{3}$ vseh hiš; a tudi ostale so veliko trpele. Od cerkve štrli le še zidovje kvišku. Tudi veliko vasi v okolici mesta je uničenih.

PREMIKANJE NEMŠKIH ČET NA POLJSKEM.

Amsterdam, 30. januarja. Petrograjski dopisnik lista »Daily News« trdi, da so vzeli Nemci znatne sile s svoje črte na Poljskem med Bzuro in Ravko. Nemci razstreljujejo led na obeh rekah, da onemogočijo Rusom prehod čez reko. Čete, ki so izginile s Poljskega, so odposlane najbrže na jug, da pomorejo Avstrijcem.

OBSTRELJEVANJE LUTOMERSKA.

Krakov, 30. januarja. Peterburški list »Ulro Rosja« poroča iz Lutomerska (pri Lodzu): Nemci so obstreljevali to mesto devet ur; 45 hiš je uničenih. Poškodovan je tudi samostan in cerkev. Nekaj oseb je bilo ubitih in ranjenih. Predkrajci Mikolajewice, Solczyne, Prywenta in Zosiowka so skoraj popolnoma požgani.

POLOŽAJ V VARŠAVI.

Krakov, 30. januarja. »Glos Narod« poroča iz Varšave: Po prvem vznemirjenju, ki so je povzročili metalci bomb in gromenje topov, presoja prebivalstvo položaj mirnejše. Plinaro, ki je last neke dessauske družbe, so prvotno sekvestrirali, nato je prešla v mestno upravo.

STRAH PRED ŠPIJONI V VARŠAVI.

Krakov, 31. januarja. Socialnodemokratski »Naprzod« poroča po nemem varšavskem listu, da je strah pred špijoni v Varšavi zavzel neverjetne dimenzije. Težji ko postaja položaj Rusov, več je vsak dan novih aretacij špijonaže osumljenih oseb. Tudi po varšavski okolici se dogajajo številne aretacije. Železniški vlaki Rdečega križa ne vozijo samo ranjencev, marveč tudi aretirane špijone, med njimi delavce, kmete, Jude in nenavadno mnogo žensk. — Navedeni list posnema dalje iz »Ruskega Slova«, da je v celji Poljski nastopil oster mrzav ter kaže toplomer ponoči do 10 stopinj pod ničlo. Reke, potoki in ribniki zamrzujejo.

IZPRAZNITEV VARŠAVE.

Kodanj, 30. januarja. Petrograjsko »Novo Vreme« poroča: Varšavski vojaški guverner je ukazal, da mora zapustiti mesto druga tretjina varšavskega civilnega prebivalstva.

× × ×

POLOŽAJ V LVOVU.

Krakov, 30. januarja. »Glos Narod« piše iz Lvova: Tu vlada mir, red in nagajka (bič). Kdor je ostal tu, gmotno ni oškodovan. Hipotečna banka izplača vlagateljem sicer vsak mesec 100 kron, a tega veliko ljudi niti ne zahteva, ker večina ne plačuje nobene stanarine. Za reveže so bogatejši sloji ustanovili 49 ljudskih kuhinj, kjer se razdeli vsak dan do 50.000 kosil deloma zastoj, deloma se plača 20 vinar. Državnim uradnikom se je godilo nekaj časa zelo slabo, ker se jim ni izplačevala nobena plača, a zdaj je boljše, ker dobe tretjino svoje plače.

Krakov, 30. januarja. »Kuryer Codzienny« poroča iz Lvova: V mestu zelo primanjkuje kuriva. Ljudje kurijo s pohištvom. Neki begunec je plačal za dovoljenje, da je smel zapustiti mesto, 600 kron. Šest tednov je hodil, da je prišel čez Wadowice v Krakov.

RUSI NISO NAZNANILI, DA IZPRAZNIJO LVOV?

Peterburg, 30. januarja. Peterburška agentura odločno zanikava poročilo, da bi bili v Lvovu z letaki pred tedni pripravljali prebivalstvo na začasno izpraznitev mesta.

POLJSKA AKCIJA PROTI RUSIJI.

Kodanj, 31. januarja. Poljski časopisi v Newjorku in celi Severni Ameriki kakor tudi na Ruskem Poljskem so se združili v veliko zvezo in ustanovili odbor, ki bo uvedel veliko agitacijo v korist Nemčije in Avstroogrske ter zbiral denar za avstroogrsko armado. Podpisani so že znatni veliki zneski. Odbor je dementiral poročilo angleških in francoskih listov, češ, da je 40.000 poljskih prostovoljcev na poti v Evropo, da se pridružijo francoski armadi. Tudi organizacija Mladopoljakov v Ameriki se je izrekla za Avstro-Ogrsko in proti Rusiji.

× × ×

BOJI V KARPATIH.

Budimpešta, 31. januarja. »Pest Nyel« poroča: V zahodni Galiciji razorožene ruske čete se prevažajo v večjih oddelkih v notranjost države. Zadnje dni je trajal transport neprenehoma. Vojaki so vsled zelo slabe oskrbe suhi in raztrgani in nekateri so tako slabi, da komaj hodijo. Neki ruski podčastnik se je izjavil o galiskih razmerah: Naš položaj v Galiciji je zelo slab. Naše čete nimajo zadosti tréna, tako da tedne nismo dobili nič drugega kakor malo ruskega kruha. Naši pešpolki so po številu zelo majhni. Najboljši so že ali padli ali pa so ujeti.

Dunaj, 31. januarja. (Kor. u.) Višje poveljstvo armade obvešča: Prehodi karpatskih gozdnih ozemelj južno-vzhodno od Lupkowskega prelaza so tvorili že ponovno pozorišče najsilovitejših bojev. Daleč oddaljeni od velikih operacij na Ruskem Poljskem in v zahodni Galiciji trajno mikajo sovražnika, da jih zasede in da si ohrani na raznih potih odprt vpad na Ogrsko. Osobito prelazi Uzsok, Verecke in Wyszkwos so menjali zadnje mesce večkrat lastnika. Zemljišče severno in južno od teh prelazov je vsled mnogih bojev prepreženo s strelskimi jarki. Tako napad s severa kakor z juga mora premagati odpor več dobrih postojank, ki leže ena za drugo. Ko so iztrgale naše čete koncem decembra po štiridnevnih junaških bojih Uzsoki prelaz, so morale naše čete premočnemu sovražniku zopet prepustiti črto na vrhu in so se morale umakniti na najbližjo črto na vrhu. Prelaz je ostal od takrat v sovražnikovih rokah, ki se mu je tudi nadalje posrečilo, da je tako v dolini Ung kakor tudi pri drugih prelazih v dolinah, ki vodijo proti jugu, pridobil prostor. V tej vojni črti so še pred nekaterimi dnevi držale naše čete postojanke pri Revhely, južno od Vezerszallas in Volovca, kakor tudi pri Ökörmezö, Nemet Mokra in Köresmezö. Odbiti so bili vedno obnovljeni sovražnikovi poizkusi, da se prodoro naše postojanke. Uvedeni naši napadi, da se zopet osvoje višine prelazov, so dovedle povsod do popolnega uspeha. V večdnevnih bojih, ki jih je zemljišče in vreme skrajno oteževalo, se je osvojila postojanka za postojanko. Dasi so se Rusi vsak dan ojačevali in izvajali številne napade, se je pridobil vsak dan prostor in so se končno dosegli povsod vrhovi prelazov. V teh težkih bojih so izvedle tu uporabljene primeroma male čete izredno veliko. Z osvojitvijo vseh prelazov je zopet obnovljena naša fronta, ki je bila vsled zadnje ruske ofenzive v drugi polovici decembra na vzhodnem krilu in v sredi nekoliko potisnjena nazaj.

RUSKO POROČILO O BOJH V KARPATIH.

Dunaj, 31. januarja. Iz Petrograda se poroča: Rusko uradno poročilo z dne 27. januarja o bojih v Karpatih slove: V Galiciji je razvil sovražnik veliko delavnost, posebno na fronti Jaslska — Uzsok — Werczke — Gaidanka. Zlasti artiljerijski ogenj je bil zelo ljut. Tudi na več drugih točkah je sovražnik začel z ofenzivo. V Bukovini nobenih posebnih izprememb.

NAŠA OFENZIVA V KARPATIH IN BUKOVINI.

Budimpešta, 31. januarja. »Magyarország« poroča iz Satoraljaihely: Tukaj je zelo živahno. Dan za dnem prihajajo novi transporti ruskih ujetnikov iz Karpotov. Naše ojačane čete pritiskajo brez odmora na sovražnika.

Iz Ungvarja se poroča: Iz bojev v komitatu Ung je bilo danes prepelanih več sto ruskih ujetnikov v notranjost države.

BOJI PRI WALEPUTNI.

London, 30. januarja. (Kor. urad.) »Times« pišejo: V Bukovini, kjer so bili Rusi pri prelazu Kirlibabi lahko poraženi, se zdaj vojskujejo pri Waleputni, ki je oddaljen 10 milj od ogrske meje. Ker leži ta točka nekaj milj severno od Jakobenja, se lahko sodi, da so tiste avstro-ogrske sile, ki so jih vrgli na to fronto, ustavile prodiranje naših zavznikov.

RUSE ZASLEDUJEMO PROTI WOLOSJANKI.

Budimpešta, 31. januarja. »Pest Nyel« poroča: Ko so bili Rusi premagani pri Vezerszallasu, so se pričeli tudi tu umikati. Našim četam se je posrečilo glavno sovražno opiralno točko omajati in je zaradi tega ofenziva ruske fronte zlomljena. V Beskidih smo povsod dosegli uspehe. Rusi so bili po zadnji ofenzivi prisiljeni se umakniti iz vseh postojank. Zadeli smo na sovražne zadnje straže in pričeli boj, ki se je končal z našo zmago. V tej bitki smo ujeli 150 ujetnikov in zaplenili mnogo municije.

BUKOVINSKI RUSKI POVELJNIK SE UMAKNIL V SUČAVO.

Budimpešta, 31. januarja. »Az Est« poroča iz Bistrice: Poveljnik ruskih bukovinskih čet, ki je pred tednom imel še svoj glavni stan na neki višini blizu Požorite, se je umaknil v Sučavo. Sicer ni nobene izpremembe. Večdnevno mirovanje je ostalo še trajno zaradi goste megle. Splošen položaj je vsled naših zmag izboren.

× × ×

PREBIRANJE ČRNOVOJNIKOV V RUSIJI.

Hamburg, 31. januarja. (Kor. ur.) Po »Ruskem Slovu« poročajo »Hamburger

Nachrichten«: Ob določenem prebiranju črnovojnikov v Rigi je došla vojaška komisija iz Petrograda, a ko naj bi bili pričeli črnovojnike prebirati, so doznali, da so vsi črnovojniki skrivaj zapustili mesto. Vsem ravnateljem zaporov je ukazano, naj izberejo vse vojaški službi podvržene kaznjence, ki naj jih uvrste v armado.

RUSKE FINANČNE RAZMERE.

Moskva, 1. februarja. (Kor. urad.) »Ruskoje Wjedomosti« pišejo o finančnih razmerah Rusije: Vojska stane Rusiji mesečno 200 do 350 milijonov rubljev. Kakor je razvidno iz pregleda finančnega ministrstva je 14. januarja znašalo v Rusiji stanje zlata 1158 milijonov, v Angliji pa 170 milijonov rubljev ter 3030 milijonov zakladnih »nakaznic«. Angleška in Francoska sta odprli Rusiji kredit v znesku 1500 milijonov frankov.

AMERIŠKI VOJNI MATERIAL ZA RUSIJO.

Berolin, 31. januarja. »Berliner Tagblatt« poroča po ameriških časopisih, da so od 10. decembra naprej poslali iz Pensilvanije 165 vagonov vojnega materiala za Rusijo. Razun tega je zadnje dni decembra dospelo v Hannover 9 dolgih vlakov z velikimi topovi in streljivom, kar so takoj naložili na ruski parnik »Tambow«, ki je namenjen v Vladivostok. Pittsburske tovarne za železno žico so samo zadnje 3 dni pred Božičem poslale v Rusijo 125.000 ton železne žice, med temi 25 tisoč ton bodeče žice, v dolgosti 275.000 angleških milj.

NEMČIJA SE ZA DVANAJST MESECEV PRESKRBLJENA Z DENARJEM.

Kodanj, 31. januarja. (Kor. urad.) »National Tidende« poroča iz Londona: Edward Holden, ravnatelj velike banke »Site and Midland Bank« je izjavil na letnem zboru banke: Nemčija lahko izvede novo posojilo petih milijard in lahko z njim vodi vojsko še šest mesecev. Nemčija je veliko storila, da je pomnožila zalogo zlata državne banke. Zaloga zlata znaša zdaj 106 milijonov funtov. Ni zato modro, če se računa na konec vojske z ozirom na pomanjkanje zlata v Nemčiji; ker bi bilo s tem računati šele v dvanajstem mesecu vojske ali pa še pozneje.

× × ×

NAŠI SOVRAŽNIKI IZGUBILI DOSEDAJ 3.750.000 MOŽ.

»Kölnische Volkszeitung« piše, da so nemške čete v šestih mesecih vojske ujele okroglo 700.000 sovražnikov, avstrijske čete pa okoli 380.000, skupaj tedaj nad en milijon. Pred nekaj dnevi je list »Times« objavil poročilo iz Petrograda, da je Rusija izgubila okoli 1.300.000 mrtvih in ranjenih ter 700.000 ujetnikov. Ruska armada ima tedaj izgub približno 2 milijona. Francoske izgube se cenijo na 1.500.000 mož, angleške pa nad četr milijona. Skupno število izgub naših sovražnikov znaša tedaj približno 3.750.000 mož.

Z juga.

napadi na črnogorske postojanke nadaljujejo.

PRINC JURIJ POTUJE V RIM.

Iz Aten poročajo, da je srbski princ Jurij prišel v Atene. odkoder odputuje v Rim delovat proti poslanstvu Genadijeva. »Corriere della Sera« pa poroča, da princ sicer res potuje preko Italije v Švico, kjer se misli zdraviti. List — Srbiji naklonjen — izjavlja, da je popolnoma izključeno, da bi bil princ v imenu vojskujoče se države sprejet v posebni politični misiji pri nevtralnii Italiji.

MED BOLGARIJO IN RUMUNIJO.

Carigrad, 26. januarja. (Kor. urad.) — Zakasnjeno došlo.) Bolgarski poslanec Radev, ki je že zapustil Carigrad, je glede govoric o bolgarsko - rumunskem sporazumu v nekem intervjuu zastopniku lista »Defence Nationale« izjavil sledeče: Ta sporazum se da zelo težko uresničiti. Mi smo vse pozabili, kar se nam je žalega storilo. Mi nočemo ničesar drugega, kakor da nam vrnejo, kar so nam vzeli: Dobrudžo. Seveda so Rumuni v tej točki neodjenljivi; vendar pa bodo nupustili, ker drugače ne bodo mogli. Če bi se ta zveza kdaj sklenila, bila bi obrnjena proti onim, ki nas bodo napadli, nikdar pa ne proti trozvezi ali proti Turčiji. Ta zveza bi otomaniskim koristim ne bila na škodo. Radev je še pripomnil, da ne verjame, da bi Rumunija prevzela nalogo, namenjeno ji iz Petrograda, namreč da bi napadla Avstro - Ogrsko. Toda vse da je mogoče. Tedaj bo Bolgarija Rumuniji nemudoma napovedala vojno. Rusofilna opozicija na Bolgarskem da se je popolnoma zrušila, ker da je zaigrala vse ugodne karte: neprestani ruski porazi da so jo spravili v hude skripce.

Nemški podmorski čoln „U 21“ uničil tri angleške trgovske ladje.

London, 31. januarja. (Kor. ur.) Reuterjev urad poroča: Nemški podmorski čoln »U 21« je potopil včeraj jutraj obrežni parnik »Ben Gruachen« iz Northfieldsa. Nemški poveljnik je dovolil posadki 21 mož deset minut časa, da so se odpeljali s čolni. Mornarje je sprejel pozneje neki ribiški čoln, ki jih je izkrcal v Fleetwodu ob Irskem morju. Isti podmorski čoln je proti poldnevni zahodno od Liverpola ujel parnik »Lindablanch«, ki se je vozil iz Manchestera v Belfast. Posadka, 10 mož, se je morala rešiti s čolni. Neki parnik, ki se je pripeljal sinoči v Liverpool, poroča, da je opazoval, kako je uničil nemški podmorski čoln še neki tretji parnik.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Nemški uspehi proti Francozom.

Berlin, 30. januarja. (Kor. u.) Wolffov urad poroča: Iz velikega glavnega stana se danes poroča:

Francoske izgube v bojih severno od Nieuporta dne 28. januarja so bile velike. Nad 300 Maročanov in Alžircev leži mrtvih v sipinah. Naš artiljerijski ogenj je tudi včeraj preprečil, da bi se bil sovražnik s podkopi priril na sipinsko višino vzhodno od svetilnika.

Južno od kanala La Bassée so naše čete poleg postojanke, ki smo jo osvojili 25. januarja, iztrgale Francozom dva nadaljna jarka in ujele nad 60 sovražnikov.

V zapadnem delu Argonov so naše čete včeraj izvedle napad ter smo pridobili nemalo ozemlja. Ujetnikov je ostalo v naših rokah 12 častnikov in 731 mož; uplenili smo 12 strojnih pušk in 10 topov manjšega kalibra. Sovražnikove izgube so težke: 400—500 mrtvih leži na bojišču. Zdi se, da je francoski 155. pešpolk popolnoma ugonobljen. Naše izgube so razmeroma majhne.

Francoski nočni napadalni poizkusi južnovzhodno od Verduna so bili s težkimi sovražnikovimi izgubami odbiti. Severnovzhodno od Badouvilliersa smo vrgli Francoze iz vasi Angomont na Breminil Angomont smo zasedli.

Najvišje armadno vodstvo.

Nemško uradno poročilo.

Boji za strelske jarke.

Berolin, 31. januarja. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča iz velikega glavnega stana:

Na Flanderskem so se bili včeraj ponoči artiljerijski boji.

Pri Cuinchy, južno od ceste La Bassée, Bethune kakor tudi pri Carrenzy (severozahodno od Arasa), smo iztrgali Francozom posamezne strelske jarke.

Francoska uradna poročila.

Genf, 30. januarja. Francosko uradno poročilo z dne 28. januarja ob 3. uri popoldne se glasi: Povodom rojstvenega dne cesarja so naši nasprot-

niki napovedali veliko akcijo, ki so jo tudi izvršili, toda ne v svoj prid. Dan je za nas na celi fronti potekel ugodno. Vsi nemški napadi so bili odbiti in vsi francoski napadi so napredovali. V Belgiji je artiljerija obstreljevala sovražne postojanke in razrušila več jar-kov. Pri Albertu, Arrasu, Roye in Soissonsu se je vršil artiljerijski in infanterijski boj. Na različnih točkah je poskušala sovražna pehota udreti iz jar-kov in napasti, pa je bila takoj odbita. Pri Craonne so skupne nemške izgube dne 25. in 26. januarja znašale gotovo eno brigado. Naše izgube na mrtvih, ujetih in pogrešanih znašajo oba dni 800 mož. Pri Reimsu in od tu do Argonov se je vršil artiljerijski dvoboj. Kakor se je včeraj poročalo, so bili popolnoma odbiti v Argonih trije napadi pri Fontaine-Madame ob 6., 10. in 1. uri popoldne, pravtako trije nemški napadi v gozdu Ailly, jugovzhodno od St. Mihiela. V Vogezih smo znatno napredovali severno od Senones. Tudi v Alzaciji pri Ammertzwillerju, Burnhauptu in Le Base smo uspešno prodirali.

Po številu mrtvih, ki smo jih našli na bojišču z dne 25., 26. in 27. januarja vzhodno od Ypresa, La Basse, Craonne, v Argonih, pri Woivre in v Vogezih sodeč sovražne izgube v teh treh dneh presegajo 20.000.

Poročilo ob 12. uri ponoči: V noči na 28. januarja ni bilo nobenega infanterijskega napada. Severovzhodno od Zonnebecke so Nemci otvorili silovit artiljerijski in infanterijski ogenj. Na ostali fronti je mirno.

Poročilo z dne 29. januarja popoldne: Včeraj so se vršile le nekatere krajevne akcije, ki so bile vse za nas ugodne. V Belgiji pri Nieuportu je naša infanterija zasedla veliko peščenino, o kateri je bil govor 27. t. m. Naši topovi so izstrelili nekega nemškega letalca. Pri Ypresu, Lensu in Arrasu so se vršili artiljerijski boji, ki so bili deloma zelo hudi. Od Soissons, Craonna in Reimsa ni nič poročati. Potrjuje se, da je v noči od 27. na 28. januarja odbit napad pri Fontaine-Madame Nemce zelo veliko stal. Na višinah od Maasi in pri Woivre je bil dan miren. V Vogezih so se vršili artiljerijski boji. Mi smo povsod utrdili svoje postojanke na ozemlju, ki smo ga pridobili 27. januarja.

Poročilo ob 11. uri zvečer: Vzhodno od Soissons so Nemci napravili dva poizkusa, da bi prečkali Aisno. Oba napada sta bila odbita. Dne 28. januarja ponoči je več zrakoplovov bombardiralo Dünkirchen. Povzročena škoda je neznatna, vendar je bilo več oseb ubitih in ranjenih. 29. januarja zjutraj se je moral neki nemški zrakoplov vzhodno od Gerbevillerja spustiti na tla; en častnik in en podčastnik sta bila ujeta.

Kanada pripravljena na vsako žrtev.

Rim, 30. januarja. Kanadski trgovinski minister je izjavil med burnim pritrdjevanjem zbornice, da je Kanada pripravljena na vsako novo žrtev. Parlament bo v prihodnjem zasedanju dovolil 100 milijonov dolarjev vojnega kredita.

ODPRALJENA CARINA NA ŽITO IN NA ŽIVILA V ITALIJI.

Rim, 31. januarja. (Kor. ur.) Danes se je izdal odlok, ki odpravlja obmejno carino na žito in na druge cerialije in na moko od 1. februarja 1915 do 30. januarja 1916. Odlok pooblašča nadalje delavskega ministra, da sme znižati za 50 odstotkov železniške tarife, da olajša prevoz žita in moke; enako pooblašča se podeli mornariškemu ministru za tiste plovne črte, ki jih podpira država in se nadalje pooblasti, da sme v danem slučaju uvrstiti parnike za izredne vožnje, da se doseže prevoz žita in cerialij. Končno se pooblašča notranji minister, da če se mu zdi potrebno, sme dognati množino zalog v skladiščih žita in moke in v zalogah drugih cerialij in da lahko izda predpise o peki kruha in o prodaji moke in žita.

Turčija v vojski.

ANGLEŠKE IZGUBE PRI KORNIL.

Carigrad, 1. februarja. (Kor. urad.) Po nadaljnjih poročilih iz Bagdada so znašale izgube Angležev pri Kornil dne 20. januarja okoli 1000 mrtvih. Morala angleških čet je vsled tega veliko trpela. Izvzemši nekaj utrjenih postojank zapuščajo Angleži že mesec dni vsak večer svoje pozicije in prenočujejo na ladjah. Arabcem se večkrat posreči, da prodro do angleških šotorov.

BOJI PROTI RUSOM.

Carigrad, 1. februarja. (Kor. urad.) Brzjavna agentura Milti je prejela od svojega poročevalca v Išanju (v turškem Lazistanu ob ruski meji) brzjavko, ki pravi, da so turške četete med tedna ponovno odbile ruske napade iz Nor-

pit-Köprja. Kljub številni premoči so Rusi pobegnili pustivši pri svojem zadnjem napadu 210 mrtvih. Med begom so požigali mohamedanske vasi in morili otroke.

TURŠKA AKCIJA PROTI EGIPTU.

Rim, 31. januarja. Listi poročajo iz Londona: Iz Bayruta se poroča 27. januarja: Turki so pri El Arišu blizu sirske meje koncentrirali armado 48.000 mož. Druga armada, močna 32.000 mož, stoji pri Akabi. Obe armadi sta pripravljene za pohod v Egipt.

Novi poljski minister.

Današnja »Wiener Zeitung« poroča: Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je izdalo sledeči najvišji lastnoročni pismi:

Ljubi grof Stürgkh!

Odobrujoč Vaš predlog, imenujem sekijskega načelnika dr. Zdislava Moravskega pl. Dziarskyja za zvejskega ministra. Dunaj, 30. januarja 1915.

Franc Jožef I. r.
Stürgkh I. r.

Ljubi dr. pl. Moravski!

Imenujem Vas svojim ministrom. Dunaj, 30. januarja 1915.

Franc Jožef I. r.
Stürgkh I. r.

MINISTER MORAWSKI ZAPRISEŽEN.

Dunaj, 1. februarja. (Kor. urad.) Cesar je danes ob 11. uri popoldne v Schönbrunnu zaprisegel novoimenovanega ministra Morawskega.

Odstop dr. Leona.

Krakov, 30. januarja. (Kor. ur.) Načelnik državnozbornskega poljskega kluba, dr. Leo, je poslal podpredsedniku poljskega kluba, dvornemu svetniku dr. Germanu, to-le pismo: »Vaše preblagorodje! Visokospoštovani gospod tovariš! Izredno težavni splošni politični položaj stavi tudi državnozbornskemu poljskemu klubu v svrhu varstva narodnih, političnih in gospodarskih koristi našega ljudstva prav izredne naloge in zahteve ter je neobhodno potrebno, da se nahaja klubov načelnik stalno in nepretržno v glavnem mestu. Kot županu krakovskemu pa mi ob sedanjih vojnih razmerah ni mogoče, da bi se za del časa nastanil izven trdnjave Krakov. To me je nagnilo, da sedaj izvršim svoj sklep, ki sem ga storil že pred daljšim časom in ga imel čast ob mojem zadnjem bivanju na Dunaju opetovano naznaniti ne le Vašemu preblagorodju, ampak tudi voditelju ministrstva za Galicijo, sekijskemu načelniku vitezu Morawskemu, ter Vas najvdaneje prosim, da blagovolite mojim klubovim tovarišem javiti, da sem iz gorj navedenih razlogov primoran odločiti mesto načelnika poljskega kluba.

Dnevne novice.

+ Dr. Körber naslednik Bilinskega. Politični krogi sodijo z vso gotovostjo, da namerava naibžje skupna vlada in oba ministrska predsednika predlagati kroni, naj se imenuje za naslednika Bilinskemu prejšnji ministrski predsednik dr. Ernest pl. Körber. Ne more se dvomiti, da po svojem odstopu Bilinski igra še važno vlogo v »Poljskem klubu«. Govori se, da postane zopet načelnik »Poljskega kola«. — Deutsch-böhmische Korrespondenz poroča: Odstop skupnega finančnega ministra se te dni uresniči. Bilinski odstopi med drugim tudi zato, ker se hoče posvetiti popolnoma delom za bodoče državno stališče Poljstva in noče biti oviran z ozirom na ministrski sedež.

+ Grof Tisza o Hrvatih. 30. januarja letos se je v Budimpešti vršil prvi dobrodelni zavezniški koncert, katerih prirede celo vrsto, in sicer pod protektoratom grofa Tisze, kneza in primasa Ivana Csermocha in tajnega svetnika grofa Julija Andrássyja. Nastopila sta Jan Kubelik in pevka umetnica Nadasdi-Baan. Pred koncertom je imel grof Tisza daljši nagovor, v katerem se je med drugim spomnil hrvatskega naroda in izvajal: »In če pogledamo dalje, če obrnemo svoj pogled na bratski narod, ki živi z ogrskim narodom v skupni državi, to je na hrvatski narod, ali ni vznosen simptom, da tudi pri njem najdemo isto hrabrost, isto požrtvovalnost, isti zvesti boj za skupno stvar? Pred očmi nam stoji velika doba minulosti, slavni zgled Zrinjskega, ki ga ogrski in hrvatski narod obenem častita kot svojega velikega sina. Potem so prišli časi, ko je probujena in ojačena narodna misel provzročila nasprotstva in dovreda celo do bratskih bojev. In ko je bil potem mir navidezno upostavljen, je bil zvezan z mnogimi prepiri, mnogimi sumničeni in dvomi. Ravno pred nekaj leti se je zdelo, da grozi miru med obema sesterski-

ma narodoma resna kriza. Saj je šele eno leto, odkar smo mogli zopet z uspehom in obojestranskim razumevanjem zastopati misel miru in ljubezni. To skupno razumevanje, ta mir, ta ljubezen in to zarupanje so sedaj v velikih preizkušnjah te vojne pogladi koranine v duši obeh narodov. Slavni bojni čini, ki so jih tudi v tej vojni izvršile naše hrvatske čete, ti slavni čini morajo biti vir ljubezni, spoštovanja in zaupanja v ogrski duši. Po naukih te vojne lahko vsi pridemo do zaključka, da se hrvatski narodni duh, hrvatska narodna ideja nahaja na krivih potih, ako se da voditi od valov struj sumljive vrednosti, in da mora le tam iskati in si zagotoviti svojo veljavo, kjer so jo našli naši očetje. v naročju tisočletnega ogrskega naroda, ki jim jamči za svobodni individualni razvoj.« — Brez komentara. Več bo mogoče o tem pisati po vojski.

+ Izpremembe pri najvišjem računskem dvoru in tržaškem ces. namestništvu in koroškem deželnem predstvedstvu. »Neue Freie Presse« potrjuje poročilo, da gre predsednik najvišjega računskega dvora baron pl. Hauenschild-Bauer v pokoj in da postane njegov naslednik cesarski namestnik v Trstu princ Hohenlohe. V tem slučaju da postane cesarski namestnik v Trstu deželni predsednik na Koroškem baron Fries Skene, ki je v začetku svojega službovanja že ondi služboval. Ni izključeno, da postane dež. predsednik na Koroškem sedanjí deželni predsednik na Solnograškem dr. pl. Schmitt-Gasteiger, ki, kakor trdi »N. Fr. Pr.«, slovenski jezik obvladuje. Ni pa izključeno, da postane neki visoki uradnik v notranjem ministruvstvu dež. predsednik na Koroškem, ki pa v slučaju, da gre na Koroško pl. Schmitt-Gasteiger, postane deželni predsednik na Solnograškem.

+ Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec tretjega razreda za vojno dekoracijo je dobil stotnik Slavomir Verhunc. — Cesarjevo pohvalno priznanje sta dobila: nadporočnik 22. pešpolka Ivan Babič in rezervni poročnik 22. pešpolka Marko Bajuk.

+ Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko v Ljubljani ima v četrtek, dne 4. februarja 1915 ob 4. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani redno javno sejo. Na dnevnem redu je volitev predsedstva in volitev v razne šolske odbore obrtnih nadaljevalnih šol.

— Ogenj na gradu barona Apfaltrerna. Ogenj je dne 16. januarja ponoči vpepelil baronu Apfaltrernu na Križu pri Komendi starejše dele gospodarskega poslopja pa slamo in drva in več strojev pokončal tako, da je škoda okrog 60.000 K.

— Smrtna kosa. Umrli je v Trebnju pri Novem mestu preblagorodna gospa Terezija Mlejnik, mati preč. frančiškanskega provincijala P. Angela Mlejnik. N. v m. p.! — V Milayczycach na Ruskem Poljskem je feldmaršallajntantu Lavriču umrl 21 let stari sin Karol, ki je bil 3. septembra odlikovan s cesarsko kolajno za hrabro vedenje pred sovražnikom. Tudi starejši sin fml. Lavriča stotnik generalnega štaba Albert se bori s smrtjo. Obolel je na legarju. — Rudniškemu ravnatelju Simonu Riegerju je v Eggenbergu pri Gradcu umrl najmlajši sin poročnik Hellmut Rudolf Rieger. Bolezen je dobil na severnem bojišču. — Umrli je dne 27. januarja na Viču gospa Apolonija Ravnikar, soproga Frančiška Ravnikar, strojevodje v Vidičevji opekarni. Bolehala je več let. Naj počiva v miru! — Umrli je na Proseku pevec »Hajdriha« Leopold Husu. — V Ložu je umrl star Radeckijev veteran Tomaž Markolčič v visoki starosti 91 let. — V Gorici je umrl znani mešetar Serafin Lipičar, star 64 let.

— Vpoklic ogrskih črnovojnikov. Ogrski domobranski minister je v poklic v dejansko črnovojniško službo vse v področje grske krone spadajoče v letih 1875., 1876., 1877., 1878., 1879., 1880. in 1881. rojene in eventuelno mlajše črni vojski podvržene osebe ogrskega državljanstva iz razreda A (ki so vojaško izurjeni), ki še ne služijo. Vsi ti morajo najkasneje do 5. februarja odriniti k pristojnim kraljevim ogrskim črnovojniškimi poveljstvom.

— Sladkor kot krma in za izdelavo žganja. Dunaj, 30. januarja. (Kor. urad.) Da bi se pospešilo krmljenje živine s sladkorjem, je finančno ministristvo privolilo v bistvene olajšave pri izvršitvenih določilih glede od leta 1903 dovoljene neobdavčene porabe surovega sladkorja za krmo. Davka prosta uporaba surovega sladkorja se je razširila in opustila se je zahteva, da bi moral biti davka prosti sladkor zmlet. Tudi denaturiranje se bo vršilo znatno enostavnejše in zato cenejše. Tudi v drugi važni panogi kmetijstva, namreč za kmetijsko izdelovanje špirta, se je za dobo sedanjih izjemnih razmer dovolila poraba neobdavčenega sladkorja.

— Nova naredba za sestavljanje moke za peko. Današnja »Wiener Zeitung« priobčuje ministrsko naredbu, s katero se izdajajo novi predpisi o iz-

delovanju in prodajanju kruha in peciva. Nova naredba prepoveduje v polnem obsegu uporabo fine pšenične moke za pecivo in pšenične moke za kuhanje pri izdelovanju kruha. V bodoče sme v moki za izdelovanje kruha biti samo do 50 odstotkov pšenične kruhove moke, pšenične enovrstne moke ali ržene moke, ali pa poljubne mešanice teh mok; drugo polovico morajo tvoriti nadomestila (surogati), in sicer: ječmenova, koruzna, ovsena, riževa, krompirjeva valjčna moka in krompirjeva skrobovina in zmečkan krompir. Dovoljeno je tudi primestati sladkorja, in sicer do 5 odstotkov teže zamešene moke. Naredba omejuje nadalje izdelovanje drobnega peciva ter se za isto sme rabiti fine pšenične moke za pecivo samo do 50 odstotkov, pšenične moke za kuho pa do 70 odstotkov celotne teže moke; ostali del skupne teže moke, ki se ima zamesiti, mora obstajati iz gori navedenih nadomestil. Izdelovanje vsake druge vrste peciva se prepoveduje. Ti predpisi ne veljajo samo za obrtno peko, marveč tudi za domače gospodarstvo. Pri obrtnem izdelovanju šarteljev, pogáč (kolačev) itd., ki se omejuje na dva dni v tednu, se sme finna pšenična moka za pecivo rabiti tudi samo do 50 odstotkov. Ta naredba ima na misli nemoteno vzdrževanje in preskrbo prebivalstva s pšenično in rženo moko do prihodnje žetve, da se izjalovi namera naših sovražnikov, ki nas hočejo izstradati. Naredba stopi v veljavo 6. februarja 1915. Istodobno se določa najvišja cena za meterski stot krompirjevega skroba 50 K.

— Shoda in cerkvenega opravila v Črnuhodu dne 7. februarja, t. j. drugo pešenično nedeljo, letos ne bo, ker so ta dan po farnih cerkvah molitve za mir.

— Podražanje v dunajskih kavarnah. Dunajska kavarniška zadruga je sklenila, da v februarju povisa cene od 2 do 4 vinarje.

— Za kilo telečjega mesa 8 kron. Mesarico Emanuelo Reisz je kaznovalo sodišče v Budimpešti z desetdnevnim zaporom in z globo 200 kron, ker je zahtevala za kilo telečnine 6 kron.

Ljubljanske novice.

Ij Družbeniki Marijini! Jutri ob pol 5. uri popoldne »vojna pobožnost« pri sv. Jakobu. Pridite polnoštevilno! Udeležba seveda ni zadržana tudi nedružbenikom.

Ij Opozarja se še enkrat na občni zbor trnovskega prosvetnega društva, ki se vrši jutri na Svečnico ob 3. uri popoldne v društveni sobi pri »Zalariju«. Člani in prijatelji društva pridite vsi.

Ij Silno oster mraz je pritisnil včeraj. Toplomer je kazal izven mesta na prostem 22°50' C. Čez dan in ponoči je mraz odjenjal, tako da je kazal toplomer danes zjutraj samo 7° C mraza. Bilo je vse ledeno ter je škripalo pod nogami, da je bilo kaj. Športniki, posebno vojaštvo, se je popoldne po raznih krajih vadilo po smučeh, so se sančkali in drsali. — Od odcepa Grubarjevega prekopa pa do izliva Gradašice je Ljubljana popolnoma premrznila, to pa seveda zato, ker je voda zaradi zatvornice bolj stoječa, kakor preje. Mraz bi bil zahteval pa tudi kmalu v Ljubljani človeško žrtev. Včeraj (nedeljo) zgodaj zjutraj so namreč pri mestni deški šoli na Prulah, kjer so sedaj nastanjeni vojaški rekonvalescenti, našli brez zavesti in vso zmrznjeno na hodni poti ležati neko neznano mlado žensko. Ker je bilo opaziti, da je v nji še iskrica življenja, so jo prenesli v šolo ter jo toliko časa spravljali k sebi, da je bila možna za prevoz v deželno bolnišnico. Policijski zdravnik ni našel na nji nikakih znakov kake nasilnosti in se sploh ni dalo dognati, ker ni še mogla govoriti, kdo je in na kak način da je tam obležala. Sklepali so le, da je morala tam obležati zjutraj, ker, če bi bila tam celo noč, bi bila vsekako zmrznila. Pozneje se je dognalo, da je bila to 26 letna delavka v tobačni tovarni Ana Zajčeva, stanujoča na Karlovski cesti št. 30.

Ij Umrli je gospa Uršula Costa, mati računskega ravnatelja v pokajo.

Ij Umrli je gospa Josipina Tilgner, vdova po c. kr. štabnem nadprofosu.

Poročila iz Przemysla.

Lipsko, 31. januarja. »Leipziger Neueste Nachrichten« priobčujejo naslednje pismo iz Przemysla, katero je potom letalske pošte prejela neka tukaj bivajoča dama. Pismo slove med drugim: Že nad dva meseca traja sedaj drugo obkoljanje. Med tem časom so nas že večkrat obiskali ruski letalci in metali bombe. Škoda neznatna. Pred Przemyslom je mnogo manj Rusov nego ob prvem obkoljanju in vspešen napad na trdnjavo je popolnoma izključen; sedaj se zadovoljujejo s tem, da nas imajo obkoljene in da napadajo naše predtrdnjavske postojanke. Po žalostnih izkušnjah o priliki prvega

obleganja nas upajo sedaj izstradati. A tudi to se jim ne bo posrečilo, kajti četudi sedaj le še konjsko meso uživamo, imamo vendar še za 6 mesecev živili. V tem času bo pa že davno dospela osvobodilna armada in pregnala Ruse. Sicer se je pa polagoma med njimi in nami razvil nekako viteško tovariško razmerje. Ob naših božičnih praznikih so Rusi na več mestih nabili velike liste, na katerih so nam voščili vesele praznike. K novemu letu so izrazili željo, da bi bil skoro sklenjen mir in da bi se izpolnile vse naše želje. O priliki njihovih praznikov smo jim z naše strani poslali torte in smodke z najboljšimi željami. Naslednji dan sta prišla dva ruska častnika in prosila na pogovor dva naša. Le-tema sta izrazila zahvalo, govorila o skorajšnjih mirovniških pogajanjih in rekla, da četudi se bore proti nam, nas vendar ne smatrajo za sovražnike. Od Božiča sem je tudi padlo le tu in tam par strelcev na obeh straneh. — S posebnim zanimanjem prisluškujemo topovskemu grmenju bližajoče se osvobodilne armade. Vsi je težko pričakujemo; že o Božiču smo upali, da je trdnjava prosta, a varali smo se. No, kljub temu ni več daleč čas, ko si bomo zopet rednim poštnim potom dopisovali. Sedaj nosi pošto neki tovariš čez ruske glave in radi različnih vzrokov ta poštni promet ni vselej mogoč.

Kako se vojskujejo junaški Štajerci.

Nadporočnik Anton Salvador 87. pešpolka piše g. Mihečiču v Zagorju: Radovedni ste, kaj počenjajo Štajerci. Skadrski bataljon je prišel delovati 6. decembra. Z naskokom je zopet vzel neko postojanko, ki jo je nazval po našem poveljniku »Petrov vrh«. Z nemojljivo silo in močjo smo nato prodirali. Zadnje junaštvo so podvzeli naši Štajerci dne 28. novembra kljub vztrajnemu odporu nasproti postojankam, ki so se zdele nepremagljive. Ukazano mi je bilo, naj napademo grič. Borili smo se zanj več dni, videli smo belino v očeh sovražnikov, a vrle naše čete so le počasi prodirale. Na izbranim napadalnem kraju, kjer se je zbral ostanek za zastavo: pol slabe stotnije, kako napasti trdnjavo podobno strmino. Naši topničarji so vse dobro pripravili, mi smo morali priti na vrh. Kjer sem stal, se je nahajala tudi mala skupina hrabrega češkega polka številka 3; z njimi in s svojimi Štajerci sklenem, da zlozim sovražnikov odpor. Dva častnika omenjenega oddelka podpirata moj naskok; z zastavo v roki zakličem Štajercem: »Tam gori hočemo razviti naš prapor!« Divizija mi zdaj ukaže pismeno, naj ne napadem strmine, tudi moj poveljnik ukaže, naj počakam, a zanašam se na svoje Štajerce; s hura in z naskokom prodiramo, vzamemo dve postojanki, posekamo oddelek neke strojne puške in stopimo v utrdbo, kjer razvijemo naš prapor. Ujeli smo 300 sovražnikov, med njimi enega stotnika in enega nadporočnika, zaplenili smo eno strojno puško, veliko pušk in streljiva.

Izgube kranjskega 17. pešpolka.

Mrtvi častniki: Praporščak Bratsch Julij; praporščak Ehrenstorfer Janez. Moštvo: Arh Ignacij, 5. stot. (14./11. do 3./12. 1914); Bracco Evžen, 2. stot. iz Ločinja (14./11.—3./12. 1914); Dobelekar Pavel, 3. odd. stroj. pušk. iz Trbeljvega (13./11.—2./12. 1914); Golob Franc, 2. stot., iz St. Mihele-Stopiče (14./11. do 3./12. 1914); Habe Janez, 8. stot., iz ločnega okr. (13./11.—2./12. 1914); Hvala Ignacij, 9. stot., iz Kresnic pri Litiji (13./11.—2./12. 1914); Iskra Alojzij, 8. stot., iz Bih. Bistrice (13./11.—2./12. 1914); Kaplar Janez, 1. stot., iz Bučke (13./11.—2./12. 1914); Kolar Jožef, 2. stot., iz Planina (14./11.—3./12. 1914); Komar Ivan, 2. stot., iz Ljubljane (14./11. do 3./12. 1914); Kešir Franc, 2. stot., iz Spodnje Šiške (14./11.—3./12. 1914); Kovac Albin, 6. stot., iz Zagorja pri Litiji (14./11.—3./12. 1914); Koželj Franc, 5. stot. (14./11.—3./12. 1914); Kunstelj Jožef, 5. stotinja (14./11.—3./12. 1914); Marolt Franc, 5. stot. (14./11.—3./12. 1914); Mrlak Matija, 9. stotinja, iz Ljubljane (13./11.—2./12. 1914); Pretnar Franc, 2. stot., iz Naklega pri Kranju (14./11.—3./12. 1914); Rezman Franc, 6. stot., iz Predvdora pri Kranju (13./11.—2./12. 1914); Rotar Martin, 2. stot. (14./11. do 3./12. 1914); Šabec Franc, 6. stot., iz Trinč Šarabek Franc, 1. stot., iz Kresnic pri Litiji (13./11. do 2./12. 1914); Slak Alojzij, 2. stot. (14./11.—3./12. 1914); Šnedic Jožef, iz Gorij pri Bledu (13./11. do 2./12. 1914); Streicher Jurij, 6. stot., iz Vranskega (14./11.—3./12. 1914); Touh Janez, 11. stot., iz Ljubljane (13./11.—2./12. 1914); Wittine Franc, 1. stot. (13./11.—2./12. 1914); Zalar Franc, 3. stot., iz Borovnice (14./11.—3./12. 1914); Zdebar Anton, 1. stot., iz Horjula (13./11.—2./12. 1914); Zupančič Janez, 1. stotinja, iz Toplice na Dolenskem.

Ujeti častniki: Praporščak Leopold Karl; poročnik Mihael Leopold, ranjen in ujet; poročnik Streimer Oskar.

Moštvo: Antončič Franc, 7. stot., iz Roba; Korošec Franc, 7. stot., iz Srednje vasi; Košmel Janez, 7. stot.; Loy Jožef, 11. stot., iz Kočevja; Zarga Janez, 7. stotinja.

Pogrešani vojaki.

Pogrešajo se: Ivan Valand, črnogor. topničar pri oddelku 5/3; pojasnila na Tercizjo Valand, Praproče pri Žutememberku. — Ivan Ravnikar, nad.

rezervist 17. pp., 3. stot., pojasnila na Ivano Blas, Ljubljana, Rimska cesta 21. — Janez Mertelj, 4. dom. p., 16. stot., pojasnila na Jakoba Mertelj, Podkoren št. 72, p. Kranjskagora. — Josip Gorjanc, 27. pp., 8. stot., pojasnila na Fr. Šifler, Ljubljana, Breg št. 2/II. — Anton Naglič, 7. lovski bataljon, 4. stot., pojasnila na Ano Naglič, Ojstro št. 68, Trbovlje II. — Josip Švagelj, 17. pp., 3. stot., pojasnila na Angelo Švagelj, Ljubljana, Korytkova ulica št. 18. — Anton Hribšek, 27. pp., pojasnila na Jožefo Hribšek, Šmarje pri Sevnici, Štajersko. — Josip Višnikar, 17. pp., 11. stotinja; pojasnila na Mirko Jare, osmošolce, Novo mesto. — Avgust Zupančič, 7. lov. bat., 1. stot.; pojasnila na Marijo Zupančič, Ljubljana, Hradečkova vas 46. — Franc Oblak, 27. dom. p., 1. nad. stot.; pojasnila na Katarino Oblak, Plužnja, p. Idrija. — Franc Kozjak, 17. pp., 4. stot.; pojasnila na Lovrenca Kozjak, vas Koreno, p. Horjul. — Janez Ravnikar, 17. pp., 3. stot.; pojasnila na Ivano Blas, Ljubljana, Rimska cesta 21. — Matjaž Josip, 4. dom. p., 5. stotinja; pojasnila na Matjaž Mina, Rateče št. 140, p. Bela Peč. — Štefan Cvetrežnik, 27. dom. p., 18. stotinja; pojasnila na Avgusto Cvetrežnik, Avče pri Gorici, Primorsko. — Jožef Lipah, 27. dom. p., 13. stot. in Janez Zupančič, 7. lov. bat., 1. stotinja; pojasnila na Ivano Zupančič, Vevče št. 26, p. Dev. Marija v Polju pri Ljubljani. — Ivan Rejc, 27. dom. p., 5. stot.; pojasnila na Ivano Rejc, sopraga kurjača, deželna bolnica, Ljubljana. — Franc Močnik, 27. dom. p., 2. stot.; pojasnila na Marijo Močnik, Kamnik, Novi trg št. 1. — Franc Žgavec, 7. lovski bat., 3. stot.; pojasnila na Rozalijo Žgavec, Col pri Vipavi. — Josip Komar, 87. pp., 12. stot.; pojasnila na Marijo Komar, Zirje št. 2, pošta Sežana. — Rudolf Škrabel, 87. pp., 8. stot.; pojasnila na Lojziko Škrabel, Ljubljana, Vodmat št. 107. — Janez Ložar, 7. polj. topničarski polk, 3. bat.; pojasnila na Antona Ložar, Bizovik št. 20, p. Hrušica pod Ljubljano. — Jakob Bergant, 17. pp., 4. stot.; pojasnila na Jurija Bergant, Sterpnik, p. Selce nad Skofjo Loko. — Martin Stržaj, 7. lov. bat., 3. stot.; pojasnila na Antonijo Stržaj, Slivce št. 3, p. Unec pri Raketu. — Alojzij Čebin, 27. dom. p., 12. stot.; pojasnila na Marijo Čebin, N-Straže 25, Merbeck-Mörs. — Feliks Moder, 27. dom. p., 9. stotinja; pojasnila na Justino Moder, pekarija, Toplice, p. Zagorje ob Savi. — Ignacij Bradaška, 4. dom. p., 1. stot.; pojasnila na Ivana Petercel, Preska, pošta Medvode.

Zahvala.

Za vse iskreno srčno sočutje povodom bolezni ter ob smrti naše iskreno ljubljene in nepozabne mamice

Neže Vrečko

izrekamo tem potom v svojem imenu na iskrenejšo zahvalo. Posebej se še zahvaljujemo prečistemu gospodu dekanu in č. gg. kaplanoma za spremstvo pri pogrebu in za vse tolažne besede, ki so jih izrekli ob tako težki izgubi. Zahvaljujemo se tudi g. org. nistu in gg. pevčam za lepo ubrano petje, vsem bližnjim in daljnim udeležnikom, ki so našo nepozabljeno mamico spremili k zadnjemu počitku in tako počastili njen spomin.

Preblando pokojnico pa še enkrat priporočamo v pobožno molitev in prebлаг spomin.

Šmarje pri Jelšah, 30. jan. 1915.

Ana Guzej in Franja Wressnig.

Sprejme se tako

244

trgovski učenec

močan, star od 15—16 let, postenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo. Prednost imajo z deželo. Leskovec & Gradec, trgovina, Smartno pri Litiji.

Gospodična izurjena v železninski stroki žel vstopiti kot

prodajalka

v kakršnokoli primerno trgovino v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod št. 1000.

Mlekarna v Hrušici pri Podgradu (Istra) sprejme tako

mlekarja

izurjenega v parnih strojih in preskušanju mleka.

Išče se bolj priletna

služkinja k otrokom

ki je vajena tudi šivanja. Poizve se v gostilni pri »Racla v Spod. Šiški«.

247

!! LOVEC !!

srednjih let, z dobrimi spričevali išče službe, gozdarske, gospodarske ali vinčarske. Ponudbe do 1. marca na upravnistvo »Slovenec« pod »Varčnost št. 237«.

237 3

Iščajo se za takojšnji nastop močni, samski

pomožni delavci

proti dobri plači za tovarno celulozo v Hinfertburgu pri Ljubnem (Leoben), Gornje Štajersko.

Sprejme se spreten

knjigoveški pomočnik

Ponudbe na »Knjigoveznica Družbe sv. Mohorja v Celovcu«.

258

Oučjo volno

kužuje po najvišji ceni

134

V. ČRNILEC, Naklo pri Kranju.

Stanovanja

s 4 sobami v Kolodvorski ulici ter s 3 in 4 sobami v Sodni ulici, pripravna eventualno tudi za pisarne, se takoj oddajo. — Več pove Al. Vodnik, kamnosek, Ljubljana.

235

Zahvala.

Za vse iskreno iskazano sočutje ob prerani smrti našega iskreno ljubljene, nepozabnega sina, ozir. brata, č. gosp.

LUDOVICA ŠONC

župnaga upravitelja v Kortah

izrekamo tem potem svojo najsrčnejšo zahvalo vsem dragim sorodnikom, preč. duhovščini, sl. učitelstvu, cerkvenim pevcem za ganljive nagrobnice, kakor tudi vsem župljanom, ki so od blizu in daleč pribiteli spremit svojega dušnega pastirja k večnemu počitku. Posebno izrekamo zahvalo veleč. gosp. Mateju Škrbecu, dekanu v Krkavcih, za njegovo veliko blagodušnost, trud in naklonjenost v življenju, v bolezni in smrti, preč. g. Jakoba Čemažarju, župniku v Šmarah, za dušno oskrbo in iskreno ganljivi nagrobni govor pokojniku, č. oo. benediktincem, posebno njihovu p. gvardijau iz Pirana za njegovo oskrbo v bolezni, veleč. g. Fr. Orlu, tukajšnjemu nadučitelju za njegovo veliko uslužnost, ljubeznjivost in požrtvovalnost, s katero je stal vedno ob strani pokojniku, veleč. g. dekanu magr. Maraspinu iz Pirana za vodstvo pogreba, kakor tudi vsem prijateljem in znancem, ki so v tako ogromnem številu počastili spomin blagopokojnika in ga spremili na poslednji poti k večnemu počitku, vsem ponovno iskrena hvala.

255

Korte pri Izoli, 27. prosinca 1915.

Žalujoči ostali.

Globoko žalujemo naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je iskreno ljubljena gospa

Josipina Tilgner

231

vdova po c. kr. štabnem nadprofesu

dné 30. januarja 1915 ob 6. uri zvečer, previdena s svetotajstvi v starosti 56 let mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb preblage pokojnice se vrši v ponedeljek, dne 1. februarja 1915 ob pol 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Breg št. 14.

Priporočamo jo v blag spomin.

Žalujoči ostali.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalosno vest, da je naša predraga mati, stara mati in tašča, gospa

Uršula Costa

danes, dne 1. februarja po dolgi mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umira oče mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage ranjke bo v sredo, dne 3. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti sv. Petra cesta št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

256

V Ljubljani, dne 1. februarja 1915.

Žalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Testenine prevzamemo v izdelovanje

ako se nam dološlje moka. Računamo za izdelavo 20 kron, kalo znaša pet odstotkov, zaboje gratis.

254

„Pekatele“, Mr. Bistrica.

Dražbeni oklic.

Dne 16. marca 1915

dopolodne ob 9. uri bo pri tem sodišču v izbi št. 3, na podstavi odobrenih pogojev, dražba sledečih nepremičnin:

Zemljišče vl. št. 360 kat. obč. Kočevje, obstoječe s stavbeno parcelo št. 157, hiša št. 99 in k tej prigradenim motorjem na bencin, kakor tudi mlin in žaga.

Cenilna vrednost: 27.058 K 50 h.

Najmanjši ponudek: 20.000 K; pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje.

C. kr. okrajno sodišče v Kočevju, odd. II.

dne 27. januarja 1915.

257

Nemci o sebi.

V Zbirki »Der deutsche Krieg« piše znani mislec profesor Rudolf Eucken »O svetovnem pomenu nemškega duha«. V začetku 19. stoletja so se Nemci imenovali narod mislecev in drugi so jim rekli »evropski Indijci«. Danes pa smo narod inženjerjev in kličemo nas Amerikance v Evropi. Evcken razlaga, kako se je zgodilo, da so se po 30. letni vojni Nemci zatekli v nevidno kraljestvo misli. To je bilo po besedah Jeana Paula v času, ko so Angleži vzeli morje in Francozi zemljo in je Nemcem ostal samo zrak; to je bila pa tudi doba, ko so drugi narodi Nemce najbolj »ljubili«. Toda iz naroda mislecev in pesnikov, je nastal narod dejanja in vendar se ni izneveril sam sebi; kajti niso kolebali med indijskim odtujenjem svetu in ameriškanskem smislu za korist, ampak so bili dovolj duševno bogati, da so bili oboje: misleci in pesniki ter inženjerji in vojaki. Kakor si je nemški narod v veri in umetnosti ohranil najgloblje notranjo pristranost in je došel do prav posebnega nazora o najvišjih vprašanjih, tako tudi njegova dela na političnem in gospodarskem polju nosijo pečat najgloblje notranjosti. To stremenje, da obvlada vidni svet, združeno z vidno poglobitvijo v notranjost duše, ta kultura dela in duše daje nemškemu delu posebno veličino. Nemec ne dela samo, da pridobi, ampak da ustvarja in koristi s svojim najboljšim vsemu človeštvu. Tako je nemška vrsta postala na eni strani celi kulturi neobhodno potrebna, na drugi strani pa more iz same sebe črpati dovolj moči, da se ubrani navala sovražnikov. Eucken — pravijo »Freie Stimmen« — v svojem spisu posredno odgovori na vprašanje, kako da se more nemški narod ustavljati celemu svetu v orožju: »Vesoljnost njegovega duha mu je skovala najboljšo orožje in ga napravila za junaka sveta.«

Klic Poljakov.

Krakovska »Nowa Reforma« pošilja na naslov Evrope naslednji pretresljiv klic:

»Dvanajst milijonov Poljakov je obubožalo, nekaj milijonov jih dobesedno poginjal od lakote in mraza. Ne gre samo za posamezno pokrajino, za posamezen del, marveč za cel narod, na vojni popolnoma nedolžen narod, ki preživlja največjo tragedijo in mora doprinesati za Evropo največje žrtve. Na poljskih tleh se bo odločila osoda cele Evrope in morda celega sveta. Evropa se na novo gradi, cel svet se preneja in vse to se odigrava na naših tleh in zahteva od nas največjih žrtev. Samo še Belgijo je zadela ista osoda. Toda Belgija bi se bila temu lahko izognila, medtem ko smo bili mi popolnoma po nedolžnem zadeti. Kljub temu vse misli na Belgijo. Nevtirale dežele je ne pozabijo. Amerika prireja zbirke. In mi? Nas se nihče ne spomni. Za nas se ne zanimajo nevtirale dežele. Amerika ne misli na nas. Ne dovolj, da smo vse izgubili, moramo gledati, kako naši otroci dan na dan umirajo od mraza in revščine, kako se materam otemnuje um, ker nimajo ničesar, da bi nasitile svoje lačne otroke. Tisoči našega ljudstva nimajo družega varstva nego podzemeljske jame in gozde, drevesno skorjo za hrano. Tako je v Galiciji, tako v kraljestvu. Žalibog nimamo nobenih zastopnikov v inozemskem časopisju in vojni poročevalci navadno nič ne pišejo o tej strašni osodi, ker niso ne nas ne naše dežele nikoli preje videli. Videli so jo le po bojih in si mislijo, da pač ni bilo nikoli veliko drugače. Inozemstvo ničesar ne ve in ne misli o tem, kaj se godi v naši deželi in kako strašno trpi naše ljudstvo vsled vojne. Nikogar nimamo, ki bi mogel Evropi glasno zaklicati: Pomagajte! Pomagajte! Tu je narod, ki je težko trpel in še trpi za celo Evropo! Pomagajte temu narodu, ki je vreden pomoči, kajti stoletja je bil varnostni nasip Evrope proti barbarskim hordam in danes je ograja, ki vas loči od vseh vojnih strahot!«

Uvažujmo ta klic in bratom, ki so med nami daleč od svoje domovine, lajšajmo osodo po najboljših svojih močeh!

Pismo vojnega kurata Janko Cegnarija.

Vojni kurat g. Janko Cegnar (Feldspital 9./III., Feldpost 23) piše svojemu prejšnjemu tovarišu v službi v Ljubljani naslednje zanimivo pismo:

Vojna bolnišnica in vojna pošta.

Dobil sem oba zavoja, ki ste mi jih poslali iz Šole, prvega v začetku januarja, drugega 17. januarja. Vse je došlo nepokvarjeno. Res ne vem, kako bi se vam zahvalil! Česar nisem rabil zase, sem razdelil med gospode častnike in moštvo; jedila pa rabimo sedaj pri skupnem obedu, h kateremu pridejo vsi častniki naše bolnišnice. Precej časa smo imeli mir, zadnje dneve so se pa zopet pričeli boji; sinoči je tako pokalo, da so se okna potresla. A dasi tako bobni, smo v bolnišnici brez strahu, ker do nas ne pridejo sovražnikove kroglice; moralo bi biti le slučajno, kar se je samo parkrat primerilo. Sicer pa vedno vidimo, kje poka; kako daleč pa nese sovražnikovo orožje, pa že davno vemo, in tako preračunamo na kilometre, kam padajo, oziroma kam bi mogle še padati sovražnikove kroglice. Ta mesec imamo na dveh krajih našo bolnišnico; en oddelke je osem kilometrov od nas proti sovražniku, a tudi tam so v popolni varnosti. Zdaj nimam opravila pri nobenem naših oddelkov, ker je zelo malenkostno število ranjencev; hudo pa bo, če bosta napolnjena oba oddelka naše bolnišnice: potem bo treba vzeti pot pod noge in biti enkrat tukaj, enkrat tam.

Naša vojna pošta je včeraj odšla naprej od nas in bo prihajala vsake štiri dni v naš kraj. Pa mi ostanemo vseeno vsak dan v zvezi s pošto; naš prvi oddelke ima namreč do kraja, kjer se je sedaj nastanila vojna pošta, samo 4 kilometre in pošlje vsako jutro po pošto. Pri nas si vsi silno želijo pošte; imamo namreč razen par vojakov same družinske očete; kako pa si ti želijo poročila od doma, to si lahko mislite. Razglednico, ki ste mi jo poslali z božje poti na Rakovniku meseca novembra sem prejel šele pred par dnevi. Vsi prejemamo pisma iz novembra šele sedaj, med tem, ko smo poznejša pisma prejeli že veliko hitreje. Od 28. novembra do 2. januarja nismo namreč dobili nobene pošte; bili smo odtrgani od nje, prestavljeni v popolnoma druge kraje. Lahko si misliš, kako nestrpno smo pričakovali tiste dni poročila od doma. Nekateri namreč vedo natančno za dan, kdaj bi morali prejeti pismo, ker pišejo od takih, ki imajo družine, vsak dan. Pa ni čudno, da ne gre vse v redu. Vojne pošte imajo mnogo dela in preseljujejo se iz kraja v kraj. Pa kljub temu se nič ne izgubi; pride, četudi pozneje, vse.

Vojska in galiska duhovščina.

Danes Te moram zopet za nekaj nadlegovati. Poslal si mi Variationes in direktorij. To sem pokazal tukajšnjemu župniku-kanoniku. Duhovniki ne vedo, kakšna osoda je zadela njihovega škofa, njihov škof ne ve, kaj je z njegovimi duhovniki. Tako je tukajšnji župnik brez navodila, brez vseh določb, res v cerkvenem oziru navezan sam nase. Ker pa je meni zelo veliko uslug napravil, Te prosim, pošlji tudi temu gospodu Variationes in ljubljanski direktorij za 1915 na naslov: Jan Wiejaczka, župnik-kanonik, Palešnica pri Zakliczynu, Galicija. Če bi na pošti rekli, da civilna pošta ne funkcijonira, jim le povej, da veš, da do sem par dni že prihaja. Meni pa po civilni pošti ničesar ne piši, ker pri nas lahko jutri odidem, ali pa tudi še cel mesec ostanemo.

Ne huduj se, da Te nadlegujem. Ko bi Ti videl tega dobrega, starega, sivolasnega gospoda, in bi slišal, v koliki meri je on skušil vojskine bridkosti, bi se ti dobri mož smilil v srce, kakor se meni. V kleti je revež stanoval z nekim drugim duhovnikom, katehetom iz mesta Grodka pri Lvovu, ki je bil k njemu pribežal. Okrog njegove hiše pa so dva dni in dve noči žvižgale kroglice; stolp še danes nosi spomin na te bridke ure. Prebivalci so se stiskali pod pečjo, a vendar je štiri civiliste dohitela smrt od kroglice. — Silno žalostno je v krajih, kjer je divjal boj. V tem župnišču smo bili tudi mi imeli svojo bolnišnico, potem smo šli malo naprej, a zdaj smo zopet v tem kraju. Dotični katehet je odšel od tu; na Dunaj ali pa v Ljubljano je rekel, da pojde, ker se je naveličal bojnega hrupa. A on je katehet in ni v pastirstvu; župnik pa v teh težkih časih ni zastupil svojih ovčic. Tako sem ti popisal nekoliko tega gospoda, da boš vedel, komu pošlješ knjige.

Ko boji počivajo. — Med vojaštvom.

Pa vendar ne opaziš na ljudeh posebne pobitosti; nekaj je, kar človeku greni življenje v vojskem času: judovske »frazle« prav pridno koketirajo po cesti; naj bi rajše molile za zmago! V tej župniji je samo tristo judov. Dobro je, da jih ni na Kranjskem. — Kraji so prekrasni tukaj, pa vendar čutim vedno bolj domotožje. Ti ne veš, kako prazno življenje je, če nimamo ranjen-

cev. Ob pol 8. uri vsianem, preje sploh ne morem, ker nisem sam in drugih »zgodaj« zjutraj ne smem motiti. Ob pol 9. uri mašujem kot prvi (!), za me noj še en kurat in g. župnik. Po maši obiščemo sosedno bolnišnico, ki ima precej bolnikov. Nato grem z brevirjem na sprehod do pol 12. ure. Ljudje me že vsi poznajo, povsod slišim: »Niech bądźcie pochwalen Jezus Kristus!« Pa je dobro za nas, da nas vsi poznajo, kristjani in judje, se vsaj bolj zavedamo, da smo duhovniki. Ob 5. uri je pošta, in nato navadno kaj pišem do 7. ure. Ob 7. je večerja, po večerji pa še kaj malega vsakdo piše, in nato zlezem v posteljo. Komandant in jaz imava vsak svojo posteljo, drugi spijo na tleh. Ob nedeljah se ves program le toliko izpremeni, da mašujem ob pol 10., torej nekako tik pred glavno božjo službo, in je tako nekako v cerkvi, kot je bilo pri nas ob nedeljah na deželi.

To traja neprestano že od novega leta. Noben ranjenec ne pride! Ne želim, da bi bili vojaki ranjeni, Bog obvaruj! toda dela želim. Ne vem, kako morejo nekateri ljudje celo življenje živeti brez dela. Ko bi znal popolnoma poljsko, bi spovedoval, pridikal, za vse bi se ponudil gospodu župniku. Seveda so bili tudi že popolnoma drugačni časi, a teden počitka bi zadostovalo.

Bivamo med samimi madžarskimi vojaki. Tega jezika se ne bi mogel priučiti, tudi če bi ga dvajset let poslušal; hudo je, ko se človek ne more nikamor ganiti; karkoli kateremu vojaku rečem, povsod je isti odgovor: nem tudum, ne razumem. — Ko je par dni boj počival, so ruski vojaki prišli k našim gledat, kaj bodo jedli, celo igralne karte so imeli s seboj. — Malo vemo o splošnem stanju vojske. Navezani smo le na majhen košček vojne črte, glede tega dela vojne črte pa vse vemo, za vse napade, vse prodiranje in umikanje, ker čutimo to na lastni koži, ko moramo naprej ali nazaj. Mislim, da pride zopet toliko dela, da ne prestane niti ena ura, ki bi bila popolnoma prosta.

Duševno sem čisto otopel; če bi še brevirja ne imel, ne bi imel nobene dušne hrane. Moralka je v vojski pokrita z belim papirjem, da se ne vidi, kaj je v njej. Venera ima precejšen delež v vojski. Vojaki v bojni črti umirajo, doma molijo in jokajo, taki, ki so kakih 20 km za bojno črto lepo na varnem, pa na vse to ne mislijo. Pa niso vsi taki. Slovenci se, kolikor je meni znano, izvečine dobro drže.

Kadar je mogoče, dobim svoje stanovanje sam zase — o takrat je lepo! K sebi vzamem le svojega »burša« — poštenega mladeniča iz Marijine kongregacije v Trstu, in nekega računškega narednika, brata tistega Mejaka, ki je bil nekdanj v ljubljanskem semenišču. Včasih pa smo skupaj z dvema našima častnikoma, takrat je tudi prijetno.

Dovolj, da Ti napišem, kaj mi piše moj prijatelj Janez Golec, vojni kurat pri 97. pešpolku. Danes sem prejel njegove vrstice. Bil je odlikovan. Piše mi: »Hvala lepa za dopisnico in častitke. Neizmerno veliko smo pretrpeli. Mučijo me legije uši in revmatizem. Srečen vsak, ki ni okusil te grozne vojne. Jaz imam prav malo upanja, da se še sploh kdaj vidimo, ker v prihodnji bitki pride tudi na nas, še vztrajajoče, vrsta, da se preselimo z bojnega polja v Abrahamovo naročje.« To so drugačni glasovi. A tudi on je skušil marsikaj. Sovražnikova krogla mu je prebila kapo 26. avgusta; ko je bil takrat razkropljen njegov oddelke, je se skrival z nekim častnikom po podstrešju v slami. Neki civilist je streljal na nju z revolverjem; eden izmed obeh je nato ustrelil dotičnega izdajalca, nato sta se skrivala po vrhovih in gozdih, dokler nista srečno ušla iz sovražnikovih rok.

Na dom ne morem več misliti, ker ne vem, ali pridem kmalu ali šele čez dolgo domov. Upanje, da bi letos počeval kot katehet doma, mi polagoma vedno bolj gineva. O prelepi časi, kdaj zopet pridejo!

Iz junaških bojev 17. pešpolka.

Nočni napad na 17. pešpolk.

Bilo je v bojih okrog Grodka; zmagovito je prodirala naša armada. Vsako ped zemlje je sovražnik branil naravnost obupno. 17. pešpolk je z bajonetnim naskokom osvojil važno sovražno oporišče. Zaman se je trudil sovražnik cel dan, da bi nam zopet iztrgal to pozicijo. Kar se mu ni posrečilo po dnevu, je poskušal doseči ponoči.

Dne 10. septembra zvečer so bili Rusi popolnoma mirni v svojih postojankah. Upali so nas prevariti, češ, da ne mislijo več napadati: niti en strel

se ni čul. Mi smo podvojili našo paznot, ker dozdevalo se nam je, da nas misli sovražnik ponoči napasti.

Proti ponoči so se, kakor bi bile zrastle iz tal, pokazale črne pošasti v naši bližini. Ker ne verujemo v strahove, smo takoj otvorili ogenj na nje. To pa je bil signal za vse ruske oddelke, ki so hoteli izvršiti nočni napad na naše postojanke. Kakor na povelje so zagrmele puške in topovi mnogo kilometrov dolge bojne črte, čulo se je, kakor da bi bila nevidna roka sprožila to grozno smrtonosno salvo. Bil je čarobno-grozen prizor; iz strelskih jarkov so se svetilkali strelji pušk kakor iskre velikanskega požara ki ga razpihuje veter, v zraku so se z rezkim pokom in rdečim sikajočim plamenom razkosavali šrapneli, granate so z zamolklim, gromu podobnim bobnenjem padale na zemljo, puščajoč za sabo ognjeno sled. V ves ta grozni hrušč so se mešala vpita povelja častnikov, kriki ranjenec, ropot voz in rezgetanje konj, ki so se ob groznem pokanju, ki je iznenada nastalo, iztrgali in splašeni drvili sem in tje. Ves ta prizor pa so razsvetljevali liki velike ognjene kače električni reflektorji. Rusi so naskakovali naše pozicije kaj najbolj besno, daleč na okoli so bili čuti klici »hura«, »hura«. Kuponma so padali pod uničujočimi našimi strelji in bajonetni. A vedno iznova so se navalili na nas z novimi četami; mnogokrat se je zdelo, da so našo črto predrli, a vsakokrat jih je pogum in junaštvo naših kranjskih Janezov zopet zadržalo na njihovi poti. Po poldrugurnem besnem napadanju, pri čemur je imela smrt bogato žetev, so uvideli njih poveljniki, da zastoj žrtvujejo vedno nove čete in da se vse njihovo junaštvo razbije ob bravuri naših čet; v neredu so zapustili to smrtno torišče in pustili za sabo kupe mrtvih in ranjenih tovarišev. Tako smo vzdržali ta grozni napad in niti za ped nismo pustili naših z mnogim krvjo pridobljenih postojank. Bil je vsak naš vojak cel junak. Tak je naš 17. polk.

Napad na kozake.

Ruski poveljniki uporabljajo kozške oddelke, da ti njihove čete preskrbujejo z raznimi potrebščinami, ki jih mirnim prebivalcem uplenijo.

Da prepodi iz okolice mesta Dukle, kjer je bila javljena 2000 mož močna kozška četa, in da vrši poizvedovalno službo, je dobil nadporočnik 1. bataljona, ki je bil pri moštvo jako priljubljen, nalogo, da s četo 150 mož, ki se zato prostovoljno javijo, udere v omenjeno mesto in izžene ta »šibo božjo«. Naloga je bila spričo malega števila 150 mož proti tako močnemu sovražniku kaj težavna, a to so bili ljudje, ki se niso strašili ne truda ne kozških sulic, da rešijo čast polka in našega orožja. O tem činu imamo na razpolago pismo, ki slika, kako hrabro so se naši Janezi bili s kozaki.

Na povelje že prej omenjenega nadporočnika se je razdelila četa v dva oddelka: prvi, močnejši, pod poveljstvom nadporočnika samega, drugi oddelke 24 mož pod poveljstvom narednika P. Ko pride oddelke narednika P. pod večer v bližino mesta Dukle, opazi, da jezdi v vas Jasijonka ravno kakih 120 kozakov. Takoj se odloči, da jih proti jutru napade. Ob 3. uri ponoči, ko je ravno luna izšla, smo se po trebuhu plazili v bližino vasi. Kozaki so ravno mislili zapustiti vas s plenom, ki so ga ugrabili revnim prebivalcem.

Na dogovorjeno znamenje je vsa četa, ki jo je bil narednik razpostavil na treh krajih, otvorila na kozake nenadoma silen ogenj. Kozaki so bili deloma že na konjih, le nekateri so še nakladali na konje ugrabljeni plen. Kozaki so mislili, da jih je napadla kaka močna četa ter so se takoj v največjem strahu razpršili, in vsak je skušal rešiti svoje življenje. Z glasnimi hura klici so jo naši fantje vdrli za njimi in marsikateri je zginit s konja še potem, ko je upal, da je že na varnem. Skoro polovico je bilo ranjenih ali mrtvih, več konj, med njimi tudi vse, ki so bili s plenom obloženi, so naši ujeli. Ko so se vrnili zopet v vas, so hoteli hvaležni prebivalci našim vojakom poljubovati roke, ker so jih rešili kozške nadloge.

Tudi glavna četa pod poveljstvom nadporočnika je imela hud spopad s kozaki ter je celo kozškega kapitana ujela. Pregarajoč kozake je četa prodrila 7 km daleč iz mesta in bila zato od divizijskega poveljnika laskavo pohvaljena.

Kako se imajo naši fantje na bojiščih.

Svojo slovensko kri hočem preliti za cesarja in domovino.

Ciril Poklenik, doma od Št. Lovrenca nad Mariborom, sedaj pridelen avstrijski trdnjaveški artiljeriji, odde.

lek baterije možnarjev št. 7 pred francosko trdnjavo Calais, piše svojim starišem: — Naznanjam Vam, da sem še zdrav, blato pa je tako, da do kolena gazimo, kot po močvirju. Skoro vsak že ima zmrznjene noge. Mrličev je toliko, da že 4 tedne ležijo nekateri nepokopani. Primanjkuje že prostora, kamor bi jih zagrebli. Če mi ljubi Bog in Devica Marija dasta pomoč, da se še kdaj vidimo, tedaj Vam bom natanko potožil svoje sedanje težave. Če pa me Bog k sebi pokliče, tedaj na Vas tudi lahko veselji, da sem se za svojo domovino bojeval. Ponosni smete biti, če bo Vaš Ciril za cesarja in domovino svojo slovensko kri prežil. Pozdrave!

Na jugu zorijo oranže in citrone.

Nadtopničar Valentin Kaučič, doma od Sv. Antona v Slov. goricah, nam pošilja z neke jadranske trdnjave pozdrave od tamošnjih slovenskih topničarjev. Kaučič piše: »Ta kraj, kjer smo mi, je izredno lep. V umetnih vrtovih je sedaj trgatve oranž in citrone. Imamo zelo milo podnebje. Snega pa še sploh nismo videli. Med skalovjem in na tratah cvetejo različne cvetlice. Anglež in Francoz si ne upata pred naš otok. Pozdrave!»

Slovenski topničarji v boju z Rusi.

Pisal je neki naš fant s Karpatov to-le: Tu v Karpatih smo dannadan v boju. Naj vam nekoliko natančneje opišem boj, ki smo ga imeli dne 17. decembra. Bili smo na planinah, ko smo dobili povelje, da moramo biti pripravljeni. Topničarji z dvema topovoma in nekoliko pehote smo dobili nalogo, da naj gremo na neko višino nekoliko podražiti sovražnika. Odšli smo ob petih zjutraj na planine in smo se vedno tako skrivali, da nas sovražnik ni mogel zapaziti. Posrečilo se nam je, da smo prišli popolnoma neopaženi na vrh, pod katerim je ležalo mestece, koder so taborniki sovražniki. Imeli smo na sovražnika krasen pogled. Opazili smo štiri njegove topove, dvanajst voz provijanta in druge stvari. Rusi, ki niso nič hudega slutili, so bili ravno pri kosilu. Kar počni naš prvi top. To vam je bila zmešnjava v vrstah sovražnikov, vse je bežalo navskriž! Eni so hoteli vprezati vozove za žive, drugi topove, a niso jih mogli odpeljati, ker smo preveč pridno streljali. Razbili smo jim skoraj vse vozove in pobili veliko konj. Pri tem pa nismo gledali, če smo sami dobro zavarovani. Kar počni salva na naši levi strani, potem druga, tretja. Aha, to so bonboni! Bili so nam Rusi že tako blizu, da smo morali začeti streljati s kartečami. Pa vse ni nič pomagalo. Pustili smo morali topova in prijeti za karabinerje ter streljati in sekati. A premoč je premoč. Morali smo se umakniti. Kaj pa topova? Bili so pri njih že Rusi. »Nič ne de«, je rekel naš nadporočnik, »topova moramo dobiti nazaj, naj velja, kar hoče.« In res smo se vrgli z vso silo na sovražnika ter ga pogrnali po strmeh hribu navzdol. Tako smo dobili topova nazaj. Imeli smo topničarji tri ranjence, pehota pa pet mrtvih in petnajst do dvajset ranjencev. Pri pehoti je bila ogrska in rusinska deželna bramba, ki pa ni taka, kakor smo Kranjci. Vjeli smo nekaj Rusov, ter jih seveda odpeljali s seboj. Drugi dan smo se vrnili zopet na planino. Naradili smo potem še več takih izletov in vznemirjali sovražnika, kjer smo le mogli, posebno z našimi gorskimi topovi.

Vse uničeno.

Pijonir Slovenec M. V. piše: Bog nam daj enkrat grozote te vojske prestati. Mislim, da bo ta izkušnja marsikaterega izmed nas spametovala in pripravila do spoznanja, da je Bog nad nami. Kdor moliti ne zna, naj se na vojsko poda! Tudi jaz nisem bil eden izmed pobožnih, ali tukaj sprevodim, da nam je božja pomoč najbolj potrebna. Vojska je grozota za vse ljudi. Žalostno je gledati lačne poljske otročiče, ki si pridejo prositi malo juhe k vojaškim kuhinjam. Uničeno je vse, polja, vasi, ceste, železnice, z eno besedo: vse. posebno tukajšnja proga Krakov—Varšava je čisto razstreljena in postaje požgane. Kar pa niso mogli uničiti, so pa pokopali, da iščemo, kakor na Hajdini pri Ptujtu starine. Včasih, pa redko, imamo veselje tukaj, ko namreč obhajamo jubilej, da se preoblečemo in pošljemo naše tren-kolone iz sraje proti Rusom. Izgledamo kakor gališki judje, obraze imamo bolj zamorske, kožo pa bi tudi smeli dati za usnje.

Slika z gališke ceste.

Slovenec računski podčastnik, doma iz Novega mesta, piše:

Z ene strani priženo trono sestradih in razcapanih ujetih Rusov, kateri v enomer prosijo za kruh, rekoč: »Imaš hleba,« ko zagledajo kakega našega vojaka. Od daleč se pa čuje gromenje topov, pikanje pušk in strojnih

pušk. Tu pa tam čuješ nad seboj ropotanje. Vse se ozira proti nebu, nekateri z dalinogledi; aeroplan robota.

Po cestah se premikajo dolge kolone po nepopolnem blatu. Ena kolona, obstoječa iz 80 vozov, vozi kruh v bojno črto, druga konzerve in razen provijanta, za njo pelje nekaj vojakov tropo goveje živine, za njo kolona z municijo, potem zopet vojaštvo, ki gre v boj. Ob drugi strani ceste vozi prazna kolona, ki je vozila do bližnje železniške stacije ranjence, za njo par sto ujetih Rusov, za njimi vozovi z orožjem, katero se pobere od padlih vojakov.

Molitev lajša trpljenje.

Topničar P. Kobal z Ježice piše iz Galicije dne 12. januarja 1915:

Z velikim veseljem sem prejel že dolgo pričakovani dar, za katerega se najsrčneje zahvaljujem. Prejel sem vse v najlepšem redu. Najbolj sem vesel svetinje Matere božje, ki se zlasti v vojni leno poda na vojakovih prsih. Vesel sem bil pa tudi cigaret, katerih že nisem kadil, odkar sem odšel od doma. Tu nam res ni mogoče ničesar kupiti in je treba pač marsikaj potrpeti. Ker imam ravno nekoliko časa, hočem malo opisati, kako smo se imeli na Božič.

Na dan sv. večera smo cel dan marširali; zvečer ob šestih smo prišli v neko vas, ki so jo bile granate in šrapneli vso porušili in zažgali. Našli smo v njej polno mrtvih in ranjenih, večinoma Rusov. Ondi smo se ustavili, da praznujemo svetni večer. Napravili smo, kakor je sedaj že povsod navada, božično drevesce. Ko se je naredila noč, smo si po vojaško zakurili ogenj in posedli krog noga. Vsi smo bili močno utrujeni. Bilo nas je deset — vsi sami Slovenci. Tam smo zmolili vse tri dele sv. rožnega venca, seveda bolj na kratko. Predno smo končali, se je zbralo krog nas polno častnikov, ki so nam pomagali moliti. Seveda smo bili nad tem prizorom globoko čimnjeni in skoraj vsak je imel solze v očeh. Potem smo zaveli še par božičnih pesmi. Nismo bili prav končali, ko je prišlo povelje, da moramo naprej. Bilo je pozno ponoči in žalostni smo odrinili naprej. Dež in sneg je padal neprekidno celo noč. Na sv. dan zjutraj ob sedmih pridemo zopet v neko požgano vas; ondaj smo se zopet ustavili za par ur. Nato smo šli zopet naprej — cel dan in celo noč. Na sv. Štefana dan smo prišli blizu mesta... kjer smo še sedaj. In tu smo se prvič, odkar traja vojna, nastanili pod streho! Slabo je za nas in za konje, toda kljub temu smo še skoraj vsi zdravi in se dobro počutimo; smo se pač utrdili in vsega navadili. Sedaj pa končam, ker me že v roko zebe. Srečen pozdrav vsem skupaj in na svidenje, če Bog da!

Hudi boji 87. pešpolka.

Postelj v snegu.

Cenzurirani »Slovenski Gospodar« priobčuje pismo, ki ga je pisal svojim starišem Franc Černelč, doma iz Pavlove vasi pri Piščah, sedaj četovodja 87. pešpolka.

Ne morem reči, da mi je le en dan dobro šlo, odkar smo dne 16. avgusta stopili v Galicijo iz vlaka. Dobili nismo večkrat po osem dni nič toplega jesti in kruha tudi le toliko, da smo se smrti ubranili. Tudi drugim se je tako godilo, ker smo prišli daleč proč, kamor se ni dalo spraviti nobene reči. In, hvala Bogu, preživeli smo se. Zato pa je že šlo pozneje boljše. Marširali smo noč in dan po deževnem vremenu. Pa vse to sem z največjim veseljem in zadovoljnostjo prenašal. V hudih bojih sem bil, v katerih sem mnogo tovarišev izgubil. Dne 26. avgusta je cela kompanija štela 260 mož, izmed teh je bilo pred nasokom 5 častnikov in četovodjev nas je bilo 9. Pa to število se je od 10. ure dopoldne do 6. ure zvečer veliko spremenilo. Zvečer ni bilo več nobenega častnika, vsi so bili ranjeni, padli ali ujeti in izmed 9 četovodij, sem ostal sam. Moštva je ostalo... Saj ni čuda, da je šlo tako. Borili smo se enaš kor proti osmim ruskim korom. Ta dan sem bil tudi jaz ranjen, a ne prehudo. Pozneje smo zopet imeli hude boje od 7. do 12. septembra. Izmed teh je bil najhujši 8. in 9. septembra. Potem tudi od 16. oktobra do 3. novembra in tako naprej od 18. novembra do 22. novembra. Trpeli smo strašno zimo, ker je močno s snegom medlo in mi smo bili 4 dni in noči brez strehe. Smešno se mi je zdelo, ko doma ne en vojak ni pravil, da bi bil v vojski v snegu spal. In sedaj se je meni tako godilo. Ko sem želel bil preveč truden, sem se vlegel v sneg, pokril se z odejo in tako zaspal. Ko sem prebudim, sem bil popolnoma zamezen, da sem komaj sneg vrgel raz sebe. Oziram se okrog, kje so moji tovariši, pa tudi ti so pospali in le malo večjih hriboček snega je bil tam, kjer je vojak ležal. Naspal sem se dokaj dobro, samo kri mi je v udih močno mrzla po-

stala. — Srečno novo leto želim vsem znanec in prijatelj. Vaš France, četovodja.

Sanje vojakov.

Strokovno glasilo angleških zdravnikov priobčuje zanimive podatke o nervoznem stanju in sanjah vojakov na bojišču. Živčno bolni odgovarjajo na čisto čuden način, če se v njihovi neposredni bližini zgodi eksplozija. Prijema se jih sonnambulizem in kakor mesečni blodijo po strelnih jarkih. V sanjah vojakov se največkrat oglašajo strah pred osamljenjem, in to posebno pri onih, ki leže v prvih strelnih jarkih. Sanjajo, da se morajo plaziti po brezkončnih strelnih jarkih, ki so zapleteni kakor začarani vrtovi, ali pa se plazijo po samotnih gozdovih, kjer so jih pustili tovariši čisto same. Najrahljši sum jim vzbuja v spanju predstave, kakor da pokajo granate ali korakaio regimenti in z velikim krikom se zbudijo iz sanj. Veliko jih sanja, da ne morejo potegniti bajoneta iz trupla sovražnika, čeravno bi sami nujno rabili orožje za lastno brambo. Največjo živčno napetost v tej vojni pa spremlja največkrat to, da vojaki ne morejo zaspiti.

Iz ruskega ujetništva

so se oglasili: Albin Mesec, ki piše, da se nahaja v mestu Bobrov. Ročeno mesto leži jugovzhodno od Voroneža v voroneški guberniji. — Franc Jošt, ki je služil pri 27. domobranskem pešpolku, se nahaja sedaj, kakor je te dni sporočil, v Tomsku v Sibiriji. Tomsk je večje mesto, ležeče na sibirski železnici na reki Tom. Vse poizvedovanje za Francetom Joštom je bilo brez uspeha. Tudi Rdeči križ na Dunaju, kamor so se bili njegovi ljudje obrnili, ni vedel o njem ničesar sporočiti. Pa česar jim ni mogel nihče povedati, jim je povedalo Francetovo pismo, katerega so se nad vse razveselili. — Anton Hrihar, ki je služil tudi pri 27. domobranskem pešpolku, se pa nahaja — kakor je pisal — v mestu Kostromi, ki leži v kostromski guberniji, severovzhodno od Moskve.

— Od »mrtvih« vstali. Z junaškimi fanti in možmi hrabrega našega pešpolka št. 17 je moral na severno bojišče tudi Franc Suhadolnik. Težko je bilo njegovo slovo od žene in otrok Anice in Francke, a šel je kakor gre vojaku-junaku, da brani dom in cesarja. Odkar pa je odšel mož z doma, ni bilo nobenega glasu od njega. Žena mu je pisala pismo za pismom, dopisnico za dopisnico na bojno polje, ali vse zastoni. Od moža ni bilo nobenega sporočila, nobenega znaka, da je še med živimi. Vsej potrti in žalostni ženi se je zdelo, kakor da se je nje mož France pogreznil v morje, in so se zgrnili peneči valovi nad njim, da ga ne bo nikdar več videla. Ubogo ženo je misel, da je nje mož padel na bojišču, tako potrla, da je naposled zbolela. Ali kakor že toliko drugih slovenskih žen je tudi ta prezgodaj žalovala za možem, zakaj nekega dne je dobila pisanje od moža samega, ki ji je pisal iz mesta Harkova v južni Rusiji, da se nahaja v ruskem ujetništvu. Žena je brala in strmela v list in solze radosti in nepopisnega veselja so ji zalivale oči. »Pred prazniki,« je pisala žena možu, »sem dobila hčerko, sirotico, oddaljeno sto in sto milj od svojega očeta. Bila sem jako bolna. Zdravje se mi vrača. Samo da si živ. Še se bomo videli, hvala Bogu. Vsi te prisrčno pozdravljamo, hčerki Anica in Francka in do groba ti zvesta žena. Z Bogom!« — Med ujetniki 17. pešpolka je tudi posestnikov sin Matija Jager iz Zavogelj pri Hrušici pod Ljubljano. Jagrovi so bili vsi potrti, ker ni bilo od Matija nobenega glasu, kar je bil odšel na severno bojišče. Pa kakor prežene zlato solnce duhomorno meglo, tako je Matijevo pismo, da je še živ, pregnalo vso žalost iz Jagrove hiše. In z veseljem kakor še nikdar so pisali Matiju v Konstantinovo v južni Rusiji to-le pismo: »Dragi sin! V začetku pisma te prav lepo pozdravljamo ata, mama, teta, bratje in sestra in ti povemo, da smo tvoje pismo in karto prejeli in da smo bili jako veseli, ko smo zvedeli, kje si. Na Boga in Marijo nikar ne pozabi. Prišel boš nazaj, če je božja volja, samo da si zdrav. Lepo te pozdravljamo vsi skupaj. Z Bogom!« — V ruskem ujetništvu se nahaja nadalje Franc Čarman iz Dravelj pri Ljubljani. Bil je na severnem bojišču težko ranjen, zdaj se zdravi v Moskvi, ki je, kakor pravi, jako lepo mesto. Odšel je bil na severne boje poljane s 27. domobranskim polkom, pa ni bilo tedne in mesece ne duha ne sluha po njem. Oče, mati, sestra, žena, otroci, vse je bilo žalostno in potrti. Otroci so dan na dan vpraševali, kdaj ata pridejo domov. Gledeali so skozi okno, ozirali se na pragu, ali ateja, dobrega ateja ni bilo od nikoder. V

Čarmanovi hiši je vladala tiha žalost, čuli so se samo vzdih. Kar pride nekega dne pismo za vso Čarmanovo hišo. Vsem se je odvalil težak kamen s srca, otroci so pa vriskali od samega veselja. In vsi srečni in veseli so odgovorili na tisto drago jim pismo tako-le: »Z veseljem smo prejeli tvoje pismo, četudi nam pišeš, da si bolan, samo da si še pri življenju. V silnih skrbih smo bili, ker nismo dobili nobenega glasu od tebe. Prisrčno te pozdravljamo v neznane daljine dalje in ti želimo, da bi te ljubi Bog ohranil, da se zdrav vrneš k svojim domačim. Vsi te težko pogrešamo: oče, mati, sestra, otroci in tvoja ljubeča te žena Frančiška. Z Bogom!« — Iz ruskega ujetništva se je oglasil tudi posestnik Janez Justin iz Ribnega pri Bledu. Ko se je oglasil, so mu nemudoma odpisali: »Misli smo, da te ni več med živimi. Zelo smo bili veseli čez toliko mesecev tega poročila. Komaj čakamo, da prideš nazaj. Vsi pridno delamo, posebno zdaj, ko vemo, da živiš. Veselemu človeku gre delo vse drugače od rok. In mi smo veseli in vsi srečni, samo da si živ, hvala Bogu! Sprejmi sto in sto pozdravov v daljnjo Rusijo. Z Bogom!« — Iz ruskega ujetništva se je oglasil tudi Jožef Kos iz Rožne doline pri Ljubljani. Mlada žena Fani, delavka v tobačni tvornici, ni dobila nobenega glasu od moža cele mesece. Vse vprek se je govorilo, da je nje mož padel, da ga ne bo nikdar več nazaj. Ti in enaki glasovi so bili žalostni ženi meč v srce. Vdala se je naposled v božjo voljo in oblekla — žalno krilo za možem. Ali prezgodaj! Zakaj mož je še živ, kakor ji je povedal in pisal in se hosta še videla iz oči v oči, če Bog da. Zdaj biva v Konstantinovskaji, ki leži ob reki Donu v južni Rusiji.

Kako je adjustirati »isma na vojne ujetnike? Na sprednji (naslovni) strani zgoraj tik pod robom je napisati francosko besedilo: »Prisonnier de guerre«, potem pa pride naslov, kakršnega je naznanil dotični ujetnik. Kakor znano, so naši ujetniki po veliki večini ali v Rusiji ali pa v Srbiji. Rusi in Srbi pa ne pišejo kakor mi v latinici, ampak v cirilici, ki ima ali drugačne pismenke, kakor latinica, ali pa enake črke z drugim pomenom. Večina Slovencev ne umeje cirilice, in zato jim delajo naslovi na ujetnike precej preglavice. Če pošlje ujetnik svojem razločno in pravilno pisan naslov, potem se ga že še zadene, če je pa naslov že prvotno nepravilen in spakodran, potem ga človek, kateri ni zmožen cirilice, ne more popraviti, t. j. pravilno napisati. Dolžnost naših ujetnikov je, da pošljejo svojem kolikor mogoče razločno in pravilno pisane naslove. Če niso sami zmožni, naj jim ga napiše sam Rus oziroma Srb. Kadar pa mi pišemo svojim ujetnikom, obrnimo se na ljudi, ki znajo in umejo cirilico, če smo le količkaj v dvomu in negotovosti zaradi dobrega, pravilnega naslova. Naslov je vendar najvažnejši del pisma. Nekateri pišejo kar slovenske naslove. Svetovali pa bi, da se napiše vsaj kraj, kjer se ujetnik nahaja, tudi v cirilici. Na zadnji strani pa naj zapiše odpošiljatelj svoj natančen naslov. Pisma morajo biti odprta zaradi cenzure, ki so ji podvržena. Ta ali oni frankira pisma ali razglednice na vojne ujetnike, ali prav po nepotrebnem, ker je dopisovanje z vojnimi ujetniki poštne prosto.

Kako žive ujetniki na Ruskem.

»Našinec« je prinesel te dni pismo Jaroslava Rakosa, četovodje 35. pešpolka, ki je pisal svojem iz ruskega ujetništva tako-le: »Zopet pišem, da bi ti vsaj eno pismo prišlo v roke in ti povedalo, kaj se je z menoj zgodilo, ker ti nisem mogel toliko časa nič sporočiti. Pisal sem več pisem na poti, koder smo šli, ko so nas bili zajeli. Ujet sem bil pri Ravaruski v Galiciji z drugimi našimi vojaki. Okoli 20 nas je bilo. Odvedli so nas v Zolkijev in od tam smo korakali osem dni peš v Podvoločisko. Prehodili smo najmanj 40 km na dan. Da ni bilo tako popotovanje kaj prijetno si lahko misliš. Iz Podvoločiske smo se odpeljali po železnici v Kijev, kjer smo se ustavili za dan, nato so nas spravili zopet na vlak. Vozili smo se celih 14 dni, dokler nismo dospeli v mesto Kurgan, ki leži v tobolski guberniji. Nastanili so nas tod po precej čudnih hišah. Ljudje so odkritosrčni in radodarni. — Naslednjega dne nas je obiskal neki Čeh, ki je potreboval v pekariji pomočnika. Ponudil sem se mu jaz, da bi imel vsaj kaj opravila. Poslal me je v neki tukajšnji hotel, kjer pomagam v kuhinji. Lupim krompir, trebam zelenjavo, skubim kokoši, čedim ribe, sploh delam vse, kar je v kuhinji treba. Lahko si misliš, kako

nerad sem se oprijel tega posla, pa sem se ga vendarle, samo da bi se dobro navedel in na gorkem naspal. Bodi zame brez skrbi, dobro sem preskrbljen za zimo in zdrav sem pa tudi. O vojni mi ne piši ničesar, ampak samo kako ste kaj zdravi ti in starši, in če kaj več o bratih in svakih. Razpršili smo se po svetu kakor vrabci iz gnezda, drug za drugega ne vemo. Upam pa, da se bo vsi zdravi in veseli še videli. Kadar lupim krompir, pa se spomnim na vas, da nemara tudi doma lupite krompir. Kolikokrat se spomnim na vas in mislim, da se vam slabše godi, kakor meni. Gospodar je jako prijazen mož, tudi kuhar ni napačen človek. To so ljudje, ki ne znajo biti hud. Dali so mi sveže perilo, moral sem se umiti in perilo stran pometati, ker sem imel že uši. Cel mesec se nisem preoblekel. Po železnici smo se vozili tri tedne neprenehoma. Lahko si misliš, kako smo bili izmučeni od same vožnje. No, zdaj smo pa spet tihi. Spominjal sem se na vas in na vse sorodnike dan na dan, kako se bo neki vse končalo. Da bi dobri Bog ve dobro naredil. Rusija je orjaška dežela. O vojni ne vemo tukaj nobene besede, kako je kaj. Rusko ne znamo brati, le kar nam ljudje povedo. Tukaj bivajo trije Čehi in imajo lepa bogata posestva. Kmalu se bomo navadili ruske. Bodite mi srčno pozdravljeni, vse se bo dobro končalo, pa bomo zopet živeli v miru skupaj...»

Ruske noči.

»Volkszeitung für das Muldental« priobčuje z ruskega bojišča to-le pismo: Ti bi naj kdaj videl ta polja, kako so jih granate razrovale. Strašno! Jame, po dva metra globoke, s premerom štiri do petih metrov. Zvečer, gredoč na svoje postojanke, moramo paziti, da si v teh breznicah ne polomimo vratov. Vsa livada je posejana z železnimi kosi vsake velikosti, od celih granat, ki se niso razletele. Klobuki »cukra«, ki se jim spoštljivo izogneš.

Vasi so skoro docela razstreljene, prebivalci so zbežali; onih nekoliko hiš, ki jih še stoji, so nam ogrevale, kadar nas v strelskih jarkih premenjajo. Kar je še celo ostalo, pa moramo mi uničiti. Vse gorljive reči; plotove in ograje, duri in vrata s hlevov in skednjev, vse leseno orodje in hišno opravo smo pokurili, da se ogrejevamo in si skuhamo kave in drugih takih »dobrot«. Saj drugačnega kuriva ni bilo dobiti. Koliko pa takih reči en polk v treh tednih porabi, tega si še misliti ne moreš.

Tu ležimo 800 metrov daleč od Rusov, namreč glavni strelski okoli; naprej pomaknjena stražišča in poljske straže so morda samo 300 metrov proč. Seveda začnejo tu večkrat puške pokati. Najbolj norijo in besne ponoči. Hvala Bogu pa Rusi, kakor znano, visoko streljajo in naredijo navadno četam v ozadju več škode kakor pa onim, na katere so merili. Poleg tega nam je rusko topništvo poslalo tudi kakih 12 granat na našo stran, in jim je bila pri tem sreča skoro mila. Višino so pravilno pogodili; še 100 metrov dalje na desno, pa bi bili celo našo stotnijo ob nastopu pobili v tla.

Delovali so žarometi in prečarali noč v dan. Zares čudovito je, kako se je dalo v velikih daljavah vse, skoro boljše kakor po dne natančno razločiti. Pa ruski žaromet, ki ni prav nič nepopolnejši stroj od našega, je obrnil svoje veliko mačje oko na nas ter nas pregledal kakor z drobnogledom. Oni večer smo bili prepričani, da nameravajo Rusi ponočno napad, isto pa so mislili Rusi o nas.

Naše topništvo je molčalo kakor grob. Čez tri ure se je vihar polegel in smeli smo zopet oditi. Pozneje se je pokazalo, da se je ruski napad pri Novem Radomskem razširil do nas. Tako mine dan za dnevom, noč za nočjo. Nikdar pa ne pozabim teh groznih črnih ruskih noči.

Novi načelnik ruskega generalnega štaba.

General Danilov je, kakor smo že poročali, imenovan za samostojnega ravnatelja velikega generalnega štaba ruske armade. Dozdaj je ukazoval le veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Danilovo imenovanje pomenja, da so mu izročili vodstvo ali pa odgovornost za vojsko. General Danilov si je, o tem se ne more dvomiti, pridobil velike zasluge za rusko armado, a zdaj, kakor izvaja »Kölnische Volkszeitung«, pač ne bo mogel več veliko storiti. Danilov ne more vzravhati izgube skoraj dveh milijonov najboljših vojakov. Z novimi in za boj sposobnimi rezervami Rusija več ne razpolaga; z Danilovim imenovanjem hočejo le varovati ugled velikega kneza Nikolaja. Danilov spada k tistim ruskim generalom, ki jih ozna-

čujejo z reformnični generali. Njegova zasluga je, da so preosnovali akademijo ruskega generalnega štaba, kjer se poučuje 4 leta. Preosnoval je tudi generalni štab, vsled česar so postali nanj pozorni.

Česa je treba v prehrano moderne armade.

O tem dobimo pojem iz naslednjega poročila, ki ga je nedavno tega prinesel »Journal de Geneve«. Sotrudnik rečenega lista je obiskal nekaj torišč, ki so bila središča prehranitve francoske armade. Na teh toriščih se je sleherni dan pripravilo jedi za 300.000 mož. Sleherni dan se je odpeljal od tam šest vlakov, ki so bili naloženi z mesom, kruhom, zelenjavo, sladkorjem, vinom, kavo, žganjem, tobakom, rižom, ovsom in z drvi za poljske kuhinje. 300.000 mož je sleherni dan potrebovalo 1200 glav goveje živine in je požgalo 40.000 kilogramov drv. Posamični vlak prepelje 270.000 porcij kruha in 35 centov sira. Vsak dan ima francoski vojak pravico do 15 gramov tobaka, četrtinko vina in šestnajstinko litra žganja.

Satira iz Italije.

Graška »Tagespost« poroča: Italijanski list »Idea nazionale« je priobčil satiro, iz katere se vidi, da so se v Italiji pričeli šaliti z velikim problemom italijanske nevtalilitete:

V »Sbafate sul Serio« (očividno izmišljeno ime za kak mali kraj) sedé don Ambrozio, učitelj in živnozdravnik Buridano v lekarni in čakajo na tovariše pri kartanju, urednika Refusija od lista »Voce di Sbafate«. Končno prihitel urednik ves razburjen; dobil je od svojega zaupnika, seveda poslanca, zelo važna poročila: splošen mir je zagotovljen. Nemčija je v zadregi glede svojih 42 cm topov, katerih vsak izstrelí le 20 strelcev, od katerih jih je 17 že oddanih, Angleška se boji, da ne bi Nemci zgradili predor pod kanalom, Francosko obliva rdečica pri misli, da bi morala rumene Japonce poklicati na pomoč in Rusijo resno skrbi, da ne bi postala prevelika; car že sedaj ne more svojih državljanov držati v miru, kaj bi počel, če bi jih še več dobil? Torej: splošni mir. Vsak dobi nekaj na račun Avstrijcev in Turkov.

»In mi?« vpraša živnozdravnik. O, mi bomo zelo dobro odpravljeni, Giolitti — on je še vedno pravi. »Presidente del consiglio« — je kratkoma izjavil: Italija bo še enkrat začela vojsko, če ji ne daste, kar zahtevamo — in nato je moral Bülow popustiti. Dobili bomo: Tridentinsko, Trst, Istro, Dalmacijo, Valono, 12 novih otokov egejskega morja in ureditev mej proti Tunisu in Egiptu.

Splošno začudenje! Kaka kopica! Več kot vse vojskujoče države! In vse to brez vojske! Ta Giolitti — to ti je tič, da malo tacih!

V tem pa vpraša učitelj: Ja, ali Nizza, Korzika, Malta? Ali tega ne dobimo?

»Je že res,« odgovori s pomislekom urednik, »vendar vsega ne moremo naenkrat dobiti. To ostane za prihodnjo nevtaliliteto — »Sarà per la prossima neutralità«!

Ta satira kaže, da v Italiji tudi nevtaliliteti privošči nekaj dovtipov.

Kaj je posameznik?

Dve sliki z bojišča.

I.

Naskok je uspel. Zmagovalci so zasadili svoj prapor na pridobljeno pozicijo. Moštvo kliče slava in živio. A zdolaj v zaseki pa zdihuje težko ranjeni vojak. Ko so sanitejci pobirali po vojnem polju ranjence, ga niso nič slišali, zakaj zaseka je bila zabrložena in globoka, vojak pa ni mogel klicati na pomoč. Zda je zaklical — ali vsled vrvenja ga ni nihče čul. Bržkone bo v zaseki izdihnil, zakaj rana v rebra z bajonetom je težka. — In izdihnil je, revež — ali navsezadnje — kaj je posameznik v vojni?!

II.

Vojaki stoje za okopi nedaleč od rojne črte v krogu. In sredi njih pripenja častnik desetniku hrabrostno svetinjo. V zadnjem naskoku se je desetnik na levem krilu odlikoval. V trenutku, ko je padel stotnik, je sam prevzel poveljstvo in je z junaškim svojim vodstvom odjenjujočo četo navdal z novim pogumom in srčnostjo, in naskok se je posrečil, s čimer je rešil središče gotovega poraza. Častnik je imel ob odlikovanju desetnika kratek govor, ki ga je končal z besedami:

»Tu vidite, kaj je posameznik v vojni!«

Kakšen mora biti naslov na vojnopoštnih pošiljkljavah.

Naslov vojnopoštnih pošiljatev mora biti pravilen in popolnoma označen. Napako naslovljene pošiljke ne pridejo naslovljencu v roke, pomanjkljivo naslovljene se pa sploh ne odpošljajo. Kdor ni na jasnem, kako je treba napraviti naslov, naj se obrne na poštni urad ali na osebo, ki to vedo in znajo. Naslov vojnopoštnih pošiljatev mora biti takole napravljen:

Odpošiljatelj:	Vojna pošta.
Janez Ponikvar,	
Dobrova pri Ljubljani	
h. št. 27.	
Naj prejme	
Jože Zakrajšek,	
pešpolk št. 17, 12. stotnija.	
Vojna pošta št.	

1. Pri osebah, ki so odkazane na vojno ali etapno pošto: a) zgoraj na levi strani ime in naslov odpošiljatelja; b) zgoraj na desni strani označba »vojna pošta«; v sredi naslovljenec, in sicer: ime, šarža, vojaško krdelo in oddelek (polk, bataljon, stotnija, eskadron itd.); na desni spodnji strani: vojna ali etapna pošta (pošta ne sme biti imenoma navedena).

2. Na osebe pri mornarici: a) zgoraj na levi strani: ime in naslov odpošiljatelja, b) zgoraj na desni strani: označba »vojna pošta«; c) na sredi: naslovljenec, in sicer: ime, šarža, stotnija in ime ladje; d) spodaj na desni strani: če je naslovljenec vkrcan na morju, označba »Pulj, poštni urad I«, če je pa vkrcan na ladji donavske flotile, označba: »Budimpešta, mornariški oddelek, poveljstvo«.

Odpošiljatelj:	Vojna pošta.
Franc Polajnar,	
Peven 16	
Škofja Loka.	
Naj prejme	
Anton Homan,	
mornar pri 7. stotniji na N. V. ladji	
Pulj, poštni urad I.	

3. Pri osebah, ki niso odkazane na vojno ali etapno pošto kakor tudi pri osebah vojne mornarice, ki niso vkrcane, je poleg označb kakor zgoraj pod a), b) in c) označiti spodaj na desni strani zadnjo pošto (kraj, kamor je namenjena pošiljatev). Da pridejo pošiljke naslovljencem v roke, morajo biti naslovi, zlasti ime in šarža naslovljenca, označba vojaškega krdelja in vojna pošta (vojne ladje, kraj zadnje pošte) napisani v nemškem jeziku. Kdor ni torej sam toliko zmožen nemškega jezika, naj mu napravijo naslov nemščine zmožni ljudje.

Za ranjence in begunce.

— Pomožni okrajni odbor za begunce iz Galicije in Bukovine v Kranju. V seji dne 14. januarja t. l., kateri je predsedoval znani voditelj pomožnih odborov č. g. Kazimir Lagosz, se je ustanovil pomožni okrajni odbor, čigar namen je pomagati beguncem, bivajočim v političnem okraju Kranj. Na čelo tega odbora so bili izvoljeni: preč. gosp. dekan in častni kanonik, mestni župnik Anton Koblar za predsednika, g. S. Kulczycki za tajnika, č. g. Mokij Wasylkiewicz za blagajnika, č. g. Ivan Bilyk za knjižničarja, g. Jožef Mondalski za skladiščarja. Posebno priznanje gre tozadevno preč. g. dekanu A. Koblarju, ki je prav očetovsko skrb posvetil novemu odboru, z naklonitvijo prostora s kurjavo in razsvetlavo, ki služi kot urad in čitalnica odbora, ki jo uporabljajo ubogi begunci, bivajoči v Kranju in okolici, vsak dan. Preč. g. dekan A. Koblar v vseh zadevah odbora in uporabe knjižnice podpira s svojim cenjenim sodelovanjem in pomočjo.

— Za ranjence v Kočevju. V Kočevju imamo že dalje časa ranjence, katerih število se suče vedno okrog 60. Nastanjeni so v Marjanišču, t. j. v tukajšnji sirotišnici, ki jo vodijo usmiljenke sv. Vincencija Pavlanskega. Ranjenci so v tem zavodu prav dobro preskrbljeni, za kar je zahvaliti č. sestre usmiljenke in velečenjene dame iz Kočevja, ki nesebično in z veliko požrtvovalnostjo stregajo in oskrbujejo te siromake. Tudi država skrbi s svojimi prispevki za te junake, ki so bili pripravljani, če bi bilo treba, tudi svoje življenje darovati za cesarja in domovino; toda državni prispevki bi nikakor ne zadoščali, ako bi ne priskočila še usmiljena srca na pomoč. In, hvala Bogu, tudi teh se je že obilo zgledilo, in upamo, da nas tudi za naprej ne bodo po-

polnoma pozabila. Upraviteljstvo bolnišnice dobiva mnogo darov tudi od Slovencev, zato si šteje v dolžnost, da se tem za njihove velikodušne darove tem potom tudi v »Slovenca« zahvali. Bog vsem dobrotnikom njihove velikodušne darove stotero povrne ter obudi mnogo posnemovalcev!

— Poročilo o delovanju podružnice »Rdečega križa« v št. Petru na Krasu. Takoj izpočetka vojne pričela je delovati podružnica pod neumornim trudom predsednika g. Ivan Černeta, c. kr. poštnega oskrbnika. Že početkom mobilizacije pričelo se je uspešno nabiranje prispevkov v denarju, blagu in raznih živilih. Z zadoščenjem moramo priznati, da se je ljudstvo povsod radevolje odzvalo prošnjam nabirajočih članov podružnice ter darovalo poleg denarja tudi razna živila, kakor sadje, sir, surovo maslo, rum, cigarete in enake potrebne stvari. Kot nabiralca, katere sta šla tudi v oddaljene vasi Košana, Bičje, Suhorje, Ostrožno brdo, proseč prispevkov za naše hbrane ranjene in bolne vojake, naj bodeta omenjena g. Sever Fran in g. poštni uradnik Mehora Karol. Enaka zahvala bodi tem potom izrečena izvanredni požrtvovalnosti damskega odbora ter v prvi vrsti gospej Mariji Sever, g. Olgi Križaj, g. A. Paulič in g. Mira Frole. Omenjene gospe so poleg neumornega nabiranja enako požrtvovalne pri postrežbi naših ranjenih in bolnih vojakov v bolnišnici. — Podružnica ima svojo bolnico v prostorih kolodvorske restavracije I. razreda. Na razpolago ima 10 postelj ter popolno bolniško opravo in oskrbo. Denarnih prispevkov nabralo se je do sedaj 1200 kron, od teh je nabral damski odbor 500 K. Poleg tega nabralo se je 460 K za nakup volne in blaga za gorko perilo. Perila in gorke obleke se je dosedaj odposlalo 400 komadov. Poleg tega se obdaruje v tukajšnji bolnici potrebne vojake s perilom. Napravile so se tudi nabiralne pole za mesečne prispevke. Zahvalo za izvanredno požrtvovalnost zasluži gotovo tudi g. Sever, kateri je celo iz gostilniškega godbenega avtomata daroval do sedaj že 86 kron in dovolil, da igra avtomat tudi še nadalje za časa vojne v prid »Rdečemu križu«, ne oziraje se na to, da je v imenovani prid daroval že par lepih stotakov. Nabrani prispevki uporabljajo se za priboljšek ranjenim in bolnim vojakom, da se s tem več ko je mogoče olajšajo stroški podružnice. Tudi se je vpeljala postrežba s čajem in kavo pri vlakih mimo se vozečim ranjenim vojakom. Toda komaj se je to samaritansko delo vpeljalo, bilo je tudi radi razširjajoče se kolere ustavljeno. Ranjenci prihajajo večinoma z južnega bojišča, vsak dan v večjem ali manjšem številu. En večer jih je bilo celo 73, kateri so bili vsi dobro postreženi z večerjo, cigaretami in drugimi priboljški. Na sv. večer priredile so se v bolnici tudi jaslice in božično drevesce.

Knjižica »Rdečega križa« v 14 jezikih. P. Ildefons Munding O. S. B. Cena 1 K 50 h. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Gotovo je že marsikdo izmed naših bralcev želel menjati besedo s tujim ranjenjem, pa ni umel njegovega jezika. Bodisi, da mu je hotel izpregovoriti nekaj tolažilnih besedi, da ga je hotel vprašati o njegovih ranah, mu pokazati sočutje, ali izraziti priznanje. Kako se bo zavzel in razveselil vsak ranjenec, če čuje v tuji mu deželi glasove materinega jezika. Ta knjiga je prirejena nalašč za pogovore z ranjenimi in bolnimi vojniki v 14 jezikih, in prvi vrsti seveda v vseh avstrijskih jezikih. Knjižica bo torej vsakemu prav dobro služila. Poleg pogovorov obsega tudi mnoge primerne molitve itd.

— »Rdeči križ« na Jesenicah. Z Jesenic se nam piše: Od koncem septembra obstoječe službovanje izvežbanih članic tukajšnje podružnice na jeseniškem kolodvoru v svrhu razdeljevanja krepčil se je razpustilo z dnem 23. januarja, kakor se je to zgodilo v Ljubljani, ker ni bilo več potrebno. V začetku vojne so se vozili namreč številni ranjenci v domačo oskrbo, kar pa sedaj ni več dovoljeno in vsled tega se je prevažanje takih prenehalo. Da se pa v jakom, ki se hočejo vrniti h kadru, omogoči prenočevanje na tukajšnjem kolodvoru, ako jim to narekuje neugodna zveza, imajo na razpolago od »Rdečega križa« opravljeno in s posteljami opremljeno sobo na kolodvoru. Službovanje pri večjih transportih ranjencev pa ostane seveda prej ko slej.

Književnost.

Svetovna vojska. Sedmi sešitek je ravnokar izšel in nadaljuje s popisom bojev med avstrijskimi in ruskimi četami. V njem so objavljena zelo zanimiva — ponajveč izvirna, deloma pa tudi najmarkantnejša iz slov. dnevnikov in tednikov posneta — pisma slovenskih vojakov, ki so se in se še bojujejo v Galiciji. Pisma Kranjcev, Štajercev, Korošcev, Goričanov in Primorcev so zanimivo zbrana, tako da

nudi sešitek jasno sliko o trpljenju in junaštvu slovenskih vojakov v Galiciji. Pa ne samo to! Iz pisem gleda ljudska duša in silno zanimivo je iz psihološkega stališča samega prebirati te vrste, napisane mnogokrat sredi bojnege meteža. Kako čudovito se tu strinjajo sodbe posameznih o včasih navidezno malenkostnih stvarih; kako sodijo v Galiciji, o vohunih, o Rusih in o svojih tovariših. Ta sešitek bo lep dokument slovenskega junaštva. Prihodnji sešitek pa bo prinesel životopise padlih slovenskih junakov. Kmalu na to bo prinesla »Svetovna vojska« tudi že obljubljeni zemljevid evropskih bojišč v slovenskem jeziku; ta zemljevid bo nudil še mnogo več, kakor se je prvotno poročalo in se bo zato zaračunal naročnikom »Svetovne vojske« posebej z 1 K in se ne bo štel v sešitke. Sam zase kupljen zemljevid bo pa veljal 3 K. »Svetovna vojska« se naroča v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Času primerne pridige: Worltschek: Krieg und Evangelium. Kriegspredigten. 2 zvezka po 1 K 4 h. — Schefer: Die Kreuzesfahne im Völkerkrieg. Erwägungen, Ansprachen und Predigten. 4 zvezki. 6 K 37 h.

Dobe se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Novi švicarski predsednik.

Pred kratkim so poročali časopisi, da je dr. Motta izvoljen za predsednika Švice za dobo 1914 do 1917.

Novi predsednik je vzoren katoličan. Ko se je poslavljati iz svoje ožje domovine, tešinskega kantona, je v svojem poslovnem govoru izrekel lepe in značilne besede:

»Za me sta ostala vedno najvišja ona dva ideala, ki sem ju spoznal na materinih rokah in v šolski klopi: Bog in domovina«.

Vera spada med največje činitelje družabne vzgoje. Kakor prej tako sem se tudi danes prepričal, da je država ne more zapustiti, če noče sama sebi škodo. Ljubezen do domovine je moč velikih narodov. V lepi domovinski ljubezni se morejo vsa srca združiti in pobratiti. V udani službi domovini najdemo zadovoljstvo najplemenitejša čustva in najlepša stremjenja človeškega srca.«

V dopisu iz Švice beremo nadalje: »Švica je dobila državnega poglavarja prav izrednih zmožnosti. Katoliška manjšina je lahko ponosna, da je v usodnem letu 1914/15 ravno njen edini zastopnik v zveznem svetu zasedel predsedniški stol. Celo njegovo življenje v tešinskem kantonu priča o njegovi izredni nadarjenosti. Političnega dela se je lotil kot doctor iuris pri 22 letih, z 28. leti je bil že poslanec in 30. letnemu možu so tešinski katoličani izročili vodstvo svoje stranke. Njegov prvi nastop v zbornici je odkril izvrstnega pravnika in ljudskega moža take zgovornosti, ki se ji ni dalo ustavljati. S svojimi govori si je takoj pridobil upoštevanje pri Nemcih in Romanih, pri konservativcih in liberalcih in njegovega juridičnega dokazovanja in apologetičnega talenta ni prekosil noben govornik. Njegov govor na prvem švicarskem katoliškem shodu je vzbudil vriskajoče navdušenje. Ognjevit italijanski temperament, eleganten in prav državniški, skoro vojaški nastop in prikupljiva zunanjost je dala govorom dr. Motta največji učinek. Kakor nihče drugi govori svoje slajne govore v čisti nemščini, francoščini in italijanščini, kajti vse tri jezike ima popolnoma v oblasti.

Zelo srečno družinsko življenje lajša visokemu dostojanstveniku množično se delo. Njegova soproga je Nemka — Švicarka, ki je rodila konico cvetočih otrok. Njegova sestra je generalna prednica inženirskih sester, ki tako vneto in odlično delujejo na švicarskih šolah in bolnišnicah. Redovnike v Švici je zato njegova izvolitev posebno razveselila.

Ko je bil dr. Motta pred nekaj leti izvoljen v zvezni svet, je bilo to pravi

narodni praznik za tešinski kanton. Celotno nasprotje, ki so ga še pred kratkim pobijali z ognjem južnih ljudi, so kazali svoje veselje in ponos, ker je bil njihov sodržavljan izvoljen v najvišjo državno gosposko. Časopise in javnosti sosednje Italije je bila ravno tako vsa polna radosti in liberalni milanski »Secolo« je pisal: »Mottaova izvolitev bo veliko pripomogla, da pristrano razmerje med Švico in Italijo še bolj iskreno postane.« Nemška Švica pa kljub vsem slavošpevom dr. Motta, ki prihaja od juga, vendar ni v skrbeh, da bi se novi predsednik morda kdaj pokazal preveč italijanskega Švicarja, kajti dr. Motta je in ostane v prvi vrsti Švicar in nič ga ni bolj bolelo že od nekdaj, kakor pa če si mu začel govoriti o gotovih iredentističnih stremjenjih v Tessinu. Izvolitev dr. Motta pa je navdušenje za švicarsko domovino tako okrepila, da so iredentistična stremjenja v kati zatrla.

Ravno v pravi dobi je božja previdnost postavila dr. Motta na prvo mesto v tako važni Švici. Ni namreč dvoma, da bo Švica, kjer narodi tako mirno in svobodno žive, v tej vojski in pri mirovnihih pogajanjih imela še važno vlogo. Z veseljem slišimo, da se je v tem oziru sv. Oče že obrnil do novega predsednika, ki se je že odzval papeževi prošnji.

Tako ima danes Švica — krmarja — katoličana, kateremu tudi mi želimo obilnega blagoslova in uspeha v korist Cerkve in vsega človeštva.

Naročajte „Slovenca“.

Ovčje volno

kdor jo ima na prodaj, naj jo ponudi
tako

J. Grobelniku

Ljubljana - Mestni trg 22

nasproti lekarni Trnkoczy

Kupim vsako vrsto, tudi črno in ne-
očisto po brezkonkurenčni ceni.
Posebno pa se plača lepo belo
oprano po najvišji ceni, ki se zanjo
lahko nudi.

Varna in ugodna naložba denarja!

Vsled povišanja obresti namerava
se vrniti delna svota na **prvo**
mesto že več let obstoječe hipo-
teke, ter se v to svrhu **isče**

K 40.000 po 6 1/2 % obresti

proti vknjižbi na veliko, novo hišo
s trgovinami v najlepši legi Ljub-
ljane, ki donša K 20.000 letne sta-
narine. Ponudbe pod „Hipoteka
40.000“ na upravištvu tega lista.

V Filipovem dvorcu, Francovo nabrežje 1

je za oddati

stanovanje

z 3 sobami, lep lokal in mesečna soba. 218 3

Lepa, velika

soba

z električno razsvetljavo se odda. — Dalmatinova
ulica 15, 2. nadstropje. 239

Sprejme se takoj dobra

prodajalka

z večletno prakso, v večji trgovini na Dolenj
skem. Prednost imajo take, katere so na dežel-
uslužbene. — Ravno tam se sprejme močan

deček

poštenih starišev, kateri ima veselje do trgo-
vine, v poduk pod ugodni pogoji. Ponudbe
sprejema uprava „Slovenca“ pod št. 204. (Znamka
za odgovor!) 204

Trgovski pomočnik (prva moč)

se vsprejme takoj in pod ugodnimi pogoji. — Kje,
pove uprava „Slovenca“ pod št. 225. (Znamka!)

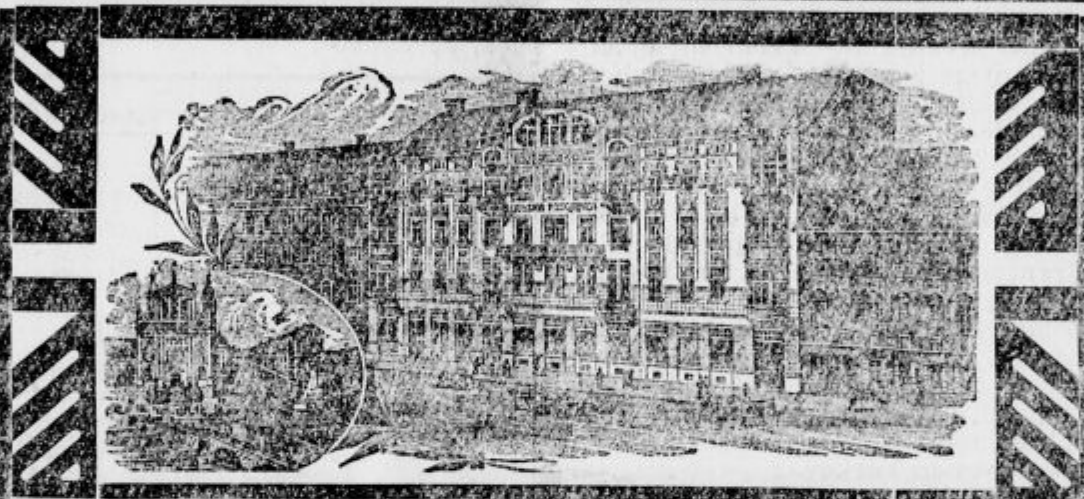
zdravniško priporočeno kritvore e
vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poš-
nem povzetju K 4-80. Edina zaloga

Br. Novakovič

veletrgovina vina, vermoutha, Marsale,
Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana. 2631

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hračilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4 1/2 % brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4-75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem marca
1913 čez 22 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštno hran.
položnice brezplačno na razpolago.

Kačelsvo.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vse, ki trpi na trajnem kašlju
lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev,
ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno
olajša naduho
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin
z ugodnim vspehom na splošni počutje.

Se dobi v
vseh lekarnah
d K 11.-